

Jaargang 33, nr 1 - januari 2007

De Blauwe Klauwier

VWG De Kempen

Periodiek van Vogelwerkgroep De Kempen met o.a.

Nestkastenverslag Golfbaan Welschap

Onderzoek naar Wespddieven in de Kempen

IJsland, de voor- en nadelen van vogelleegte

Colofon

Redactie

Wim Deeben
Jan Wouters
Robert Kastelijn
Mark Sloendregt

Redactie-adres

Jan Wouters (eindredacteur)
De Braken 11
5541 AC Reusel
Telefoon: 0497-642391
E-mail: janenmargo@chello.nl

Omslag

Klapekster: Robert Kastelijn

Fotobijdrage

© Bij de betreffende fotografen

Uitgave

Vogelwerkgroep De Kempen
Postbus 386
5500 AJ Veldhoven

Copyright

© Alle rechten zijn voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie.

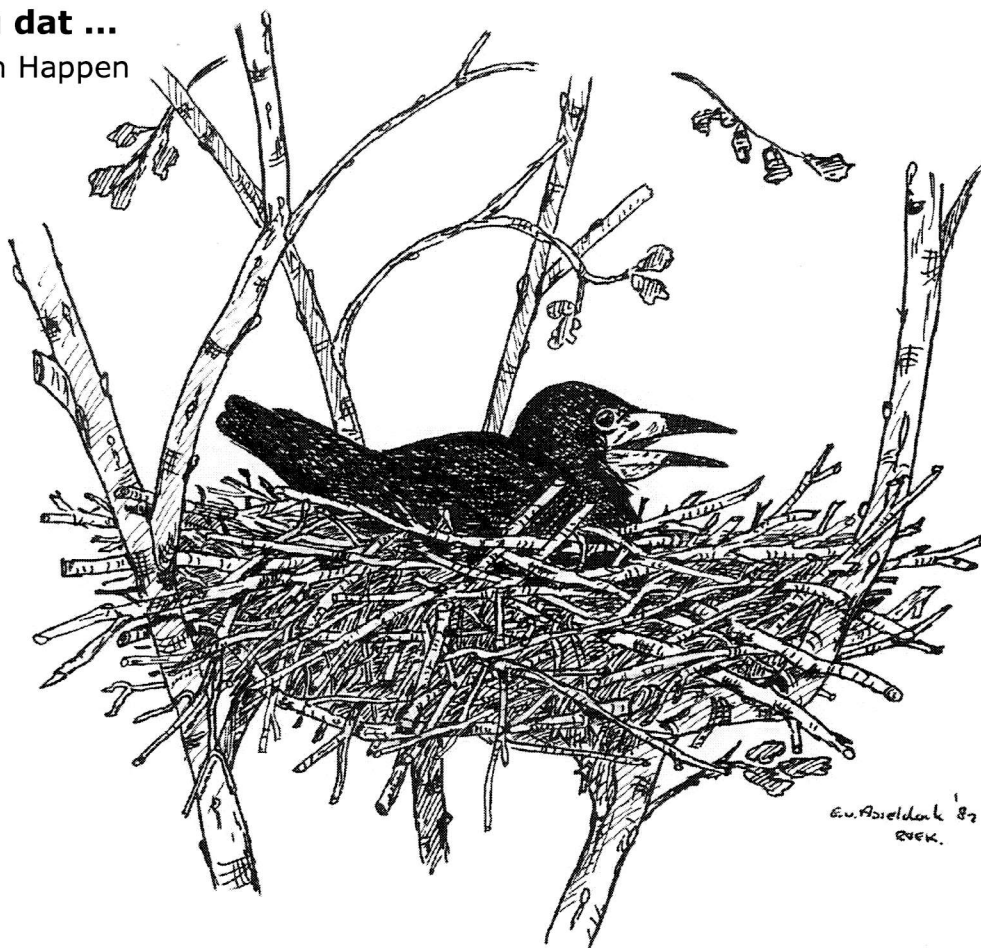
Wijze van aanleveren

Kopij bij voorkeur als 'Wordbestand' aanleveren. Wanneer literatuurgegevens verwerkt worden, moet de bron worden aangegeven. Indien tabellen, figuren en foto's in het artikel zijn verwerkt, dient duidelijk in de tekst worden verwezen en zo nodig waar deze geplaatst moeten worden. Artikelen worden door de redactie doorgenomen op inhoudelijke kwaliteit en taalgebruik. Foto's waarbij sprake is van verstoring worden niet gepubliceerd. De redactie behoudt het recht wijzigingen door te voeren

Inhoud

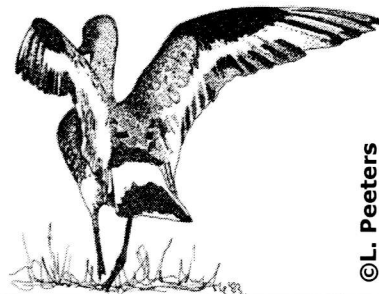
- 2 **Vogelvaria**
- 6 **Nestkastenverslag Golfbaan Welschap**
Wil de Veer
- 12 **Onderzoek naar Wespddieven in de Kempen 2006**
Jacques van Kessel en Pieter Wouters
- 20 **De Huiszwaluw (*Delichon urbica*) in de Kempen in 2006**
Wim Deeben
- 27 **Tussen Vecht en Eem**
Harold Bierens
- 32 **IJsland, de voor- en nadelen van vogelleegte**
Reisverslagen: Harold Bierens
- 36 **Wij spraken met ...**
Wim Deeben
- 41 **Leesvoer**
- 42 **Activiteitenagenda januari - april**
- 43 **Wist u dat ...**
Piet van Happen

Vogelvaria

Met ingezonden mededelingen van leden

©L. Peeters

APARTE TERUGMELDING VAN EEN SPERWER

< GENUMMERDE RUI-PEN IN BERGEIJK >

< R.A.S.-PROJECT IN ASTEN >

Tijdens inventarisatiewerk in 2005 van agrarisch gebied in de buurt van Bergeijk hoorde ik vanuit een aanpalend bosgebied een Sperwer kekkeren. Aangezien ik mijn nieuwsgierigheid niet kon bedwingen, heb ik even het werk gelaten voor wat het was en ben het bos ingegaan in de richting van waar het geluid kwam. Al vrij snel vond ik een eerste plukplaats die wees op de aanwezigheid van een in de buurt broedende Sperwer. Iets verderop vond ik ook een rui-pen en wat voor een! Op de rui-pen stond een nummer gestempeld (zie foto). Een reden om nu heel het nestbos af te zoeken naar nog meer rui-pennen en natuurlijk naar het nest.

Het nest was zo gevonden maar ook kon ik nog een handvol rui-pennen verzamelen waarvan alle handpennen met hetzelfde nummer waren bestempeld: 551581. Later bleken dit de laatste zes nummers van de aluminiumring zijn.

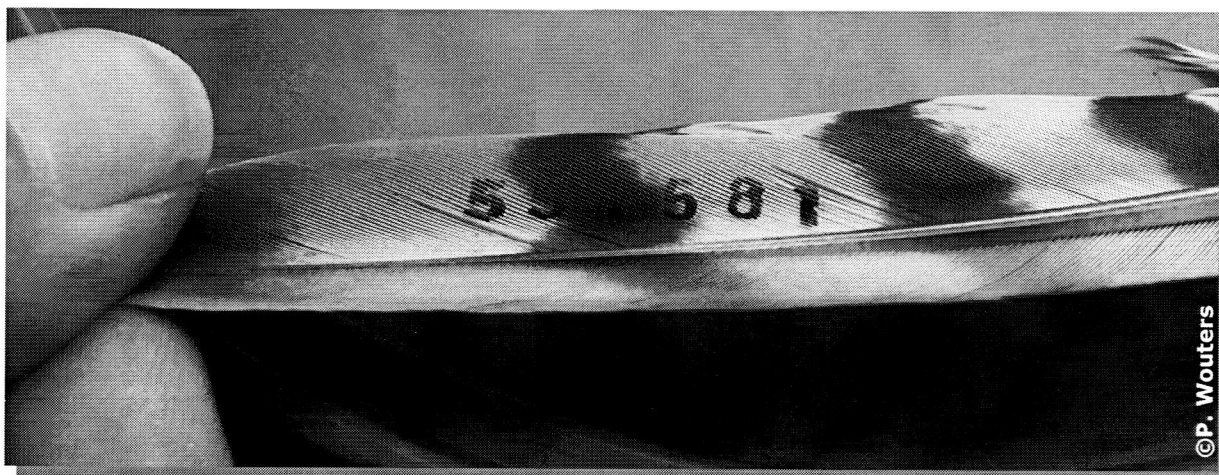
Het nest bevatte vijf jongen: 1 man en 4 vrouwtjes, waarvan de oudste een vleu-

gellengte had van 108mm wat overeen komt met een leeftijd van 15 - 16 dagen.

Ik wist dat Jan van Diermen in het verleden Sperwers ving en de pennen stempelde. Dit onderzoek deed hij in de buurt van Liempde, maar Jan is inmiddels verhuisd en ik wist niet of Gertrude van der Elzen - de collega-onderzoeker van Jan - met dit onderzoek was doorgegaan, dus heb ik via de e-mail contact gezocht. Het duurde echter tot september voor ik werd gebeld door Jan Biemans. Hij had via Gertrude vernomen van mijn vondst. Jan vangt, ringt en stempelt Sperwers in de buurt van Astén in het kader van het R.A.S.-project (Recapture Adults for Survival) van het vogeltrekstation. En wat bleek: mijn gevonden veren kwamen van een Sperwer uit zijn project.

Het betreffende vrouwtje werd door hem gevangen op 8-6-2004, haar leeftijd was na het derde kalenderjaar. Het was ook voor hem een grote verrassing dat een vrouwtje van die leeftijd nog een dergelijk grote verplaatsing maakte, namelijk 33 km! Een onderzoeker die een vogel van die leeftijd mist zal er eerder vanuit gaan dat de desbetreffende vogel dood is, dan verhuisd.

In 2006 ben ik teruggegaan naar het nestbos om te kijken of het vrouwtje weer aanwezig was. Helaas was het bos in de winter uitgedund. Nu geen nest, maar in

©P. Wouters

het oude nestbos nog wel poepsporen van een Sperwer. Ook in de aanpalende percelen kon ik, helaas, geen nest of aanwijzingen voor de aanwezigheid van een broedende Sperwer vinden.

_____ Pieter Wouters

TREKTELLEN 7-10-2006

< TREKTELLINT VAN DIESSEN TOT GASTEL >

< BUIEN EN HARDE WIND >

Een idee wat al langer bestond hebben we dit jaar uitgevoerd: een trektellint dwars door ons werkgebied. Er werd een lijn van negen telposten getrokken van Diessen tot aan de Gastelse Heide: Noordwest-zuidoost, dwars op de gemiddelde trekrichting van vogels.

Op 7 oktober was het dan zover. Helaas was het weer, bewolkt met af en toe een bui en vrij harde wind uit westzuidwest, zeker in de vroege ochtend niet erg best. Op twee posten besloten de waarnemers, vanwege het slechte weer om niet te gaan tellen. De andere posten werden wel bezet. In de tabel op pagina 4 en 5 zien we de resultaten.

Een achterliggende gedachte van deze telling was om te kijken of natuurgebieden voor enige stuwing van de trek zouden kunnen zorgen. Dat is er niet echt uitgekomen. Wel springt de Landschotse Heide er ver boven uit maar dat heeft niet alleen met de mogelijke aantrekkingskracht van de aanwezige vennen te maken als wel met de intertellervariatie.

Toch was de ochtend, ondanks het mindere weer, geslaagd en iedereen die heeft meegeteld bedankt.

_____ Pieter Wouters

2007 JAAR VAN DE NACHTZWALUW

< LANDELIJKE INVENTARISATIE >

< TEL MEE! >

In ons land worden grote gebieden jaar in jaar uit op Nachtzwaluwen gecontroleerd. Recent is de populatie toegenomen tot 1200-1400 paren, met de grootste aantallen op de Veluwe, in Noord-Brabant, Limburg en in Salland. Vindt deze toename overal plaats en wat zit er achter?

In 2007 trachten SOVON en Vogelbescherming antwoord te kunnen geven op deze vragen. Uitgaande van de bezette gebieden is een kanskaart gemaakt waar Nachtzwaluwen kunnen worden verwacht. Dat geldt ook voor gebieden die de laatste jaren niet zijn onderzocht. In 2007 richt het onderzoek zich vooral op deze onbekende gebieden.

Om de nachtzwaluwkaart volledig in te kunnen vullen zullen grote heidegebieden en bosgebieden op de Veluwe, in Noord-Brabant, Limburg, Overijssel en Drenthe, geïnventariseerd moeten worden.

Van 1978 tot en met 1981 heeft, op initiatief van Tom Heijnen als coördinator voor VWG De Kempen, in ons werkgebied een grootschalige inventarisatie plaatsgevonden. Toen werden 170 territoria geteld in de Kempen en zijn alle gebieden onderzocht waar mogelijk Nachtzwaluwen konden voorkomen.

In 2007 - het Jaar van de Nachtzwaluw - kan, bij voldoende belangstelling, na dertig jaar weer een grootschalige nachtzwaluwinventarisatie plaatsvinden. Is er sprake van een populatietoename? Welke veranderingen hebben zich voorgedaan in de onderzochte terreinen?

(Bron: SOVON)

_____ Mark Sloendregt

Trektellen op 7-10-2006	Land-schotse Heide	Oirschotse Heide	Molen-velden	Einder-heide	Malpie	Paters-gronden	Gastelse Heide
Aalscholver	276	232	113	229	7	177	158
Appelvink	1	-	-	-	-	-	-
Barmsijs	-	-	-	-	-	1	-
Blauwe reiger	1	4	-	-	-	-	-
Boerenzwaluw	1	13	1	-	-	8	-
Boomleeuwerik	40	3	-	18	-	30	15
Boompieper	-	-	-	-	-	2	-
Boomvalk	1	-	-	-	-	-	-
Bruine kiekendief	3	-	-	-	-	-	-
Buizerd	3	5	-	-	3	-	-
Fitis/Tjiftjaf	-	-	1	-	6	-	-
Geelgors	10	5	-	5	-	1	3
Gele kwikstaart	-	-	-	5	2	-	-
Goudplevier	1	-	-	-	-	2	-
Graspieper	1243	97	169	168	204	106	126
Groenling	-	3	1	7	7	2	-
Grote bonte specht	1	-	-	-	-	-	-
Grote gele kwikstaart	1	-	-	2	-	-	1
Grote lijster	16	-	-	1	3	8	2
Grote zilverreiger	1	-	-	-	-	-	-
Heggemus	2	-	-	-	-	3	-
Holenduif	8	38	-	-	4	-	3
Houtduif	51	32	-	-	-	4	7
Keep	2	8	2	2	3	3	-
Kievit	145	17	-	50	14	-	72
Kleine mantelmeeuw	2	-	-	-	-	2	-
Kneu	26	14	2	78	32	4	18
Knobbelzwaan	1	-	-	-	-	-	-
Kokmeeuw	37	17	108	-	-	9	5
Koperwiek	1	-	-	-	-	1	-
Kwikstaart spec	-	-	-	-	1	-	-
Merel	1	-	-	-	-	-	-
Nijlgans	2	-	-	-	1	-	-
Pijlstaart	1	-	-	-	-	-	-
Rietgors	28	5	-	2	-	6	3

Trektellen op 7-10-2006	Land-schotse Heide	Oirschotse Heide	Molen-velden	Einder-heide	Malpie	Paters-gronden	Gastelse Heide
Ringmus	16	17	-	3	-	-	5
Roodborsttapuit	3	-	-	-	-	-	-
Sijs	-	-	-	-	-	5	-
Smelleken	2	-	-	-	-	-	-
Sperwer	11	-	-	1	-	6	4
Spreeuw	108	115	63	75	87	8	33
Torenvalk	3	-	-	-	-	-	-
Veldleeuwerik	14	8	7	8	-	-	7
Vink	625	403	355	278	177	723	503
Watersnip	2	-	-	-	-	-	-
Witgat	1	-	-	-	-	-	-
Witte kwikstaart	51	67	65	121	42	13	25
Zanglijster	34	-	-	2	-	14	23
Zilvermeeuw	2	-	-	-	-	-	-
Zilverplevier	-	1	-	-	-	-	-
soorten	42	21	12	19	15	24	19
aantal	2778	1104	887	1055	593	1138	1013
<i>Ter plaatse:</i>							
Buizerd	8	2	-	3	2	-	-
Fazant	-	3	-	-	-	-	-
Geelgors	-	-	-	-	-	-	diverse
Grote bonte specht	-	-	-	-	1	-	-
Grote zilverreiger	1 a 2	-	-	-	-	-	-
Havik	1	-	-	1	-	-	1
Kauw	-	-	-	-	2	-	-
Kievit	-	-	-	250	-	-	-
Patrijs	-	5	-	-	-	-	-
Roodborsttapuit	-	2	-	1	-	-	1
Smelleken	-	-	-	-	-	1	-
Sperwer	3	1	-	1	-	-	3
Spreeuw	-	-	-	100	-	-	-
Torenvalk	4	1	-	1	1	-	3
Veldleeuwerik	-	-	-	-	-	-	diverse
Zwarte specht	2	-	-	-	-	-	-
Atalanta	-	-	-	3	-	-	2

Nestkastenverslag Golfbaan Welschap 2006

Wil de Veer

In het voorjaar werd, samen met diverse vrijwilligers, begonnen met de noodzakelijke schoonmaak van de nestkasten en waar nodig werden er vervangen of gerepareerd. Gedurende de winter worden de kasten door diverse soorten als slaappleaks gebruikt. In oktober zijn de kasten nogmaals schoongemaakt en zijn alle oude nesten verwijderd.

De Bosuil heeft geen gebruik gemaakt van de nestkasten. Wel werd de soort in het begin van het jaar een paar keer gespot en op de baan worden regelmatig braakballen gevonden. Bij het inventariseren van deze soort, waarbij gebruik werd gemaakt van geluidsnabootsing, werden twee mannetjes gehoord in de directe omgeving van de golfbaan. Voor de eerste keer heeft een Sperwer een nest op de golfbaan gemaakt.

CONTROLE VAN DE BOSUIKAST DOOR MARIJN.
MARIJN IS GREENKEEPER OP DE GOLFBAAN

EEN NEST MET 6 EIEREN VAN DE SPERWER IS DOOR EEN STORM UIT DE BOOM GEWAARD

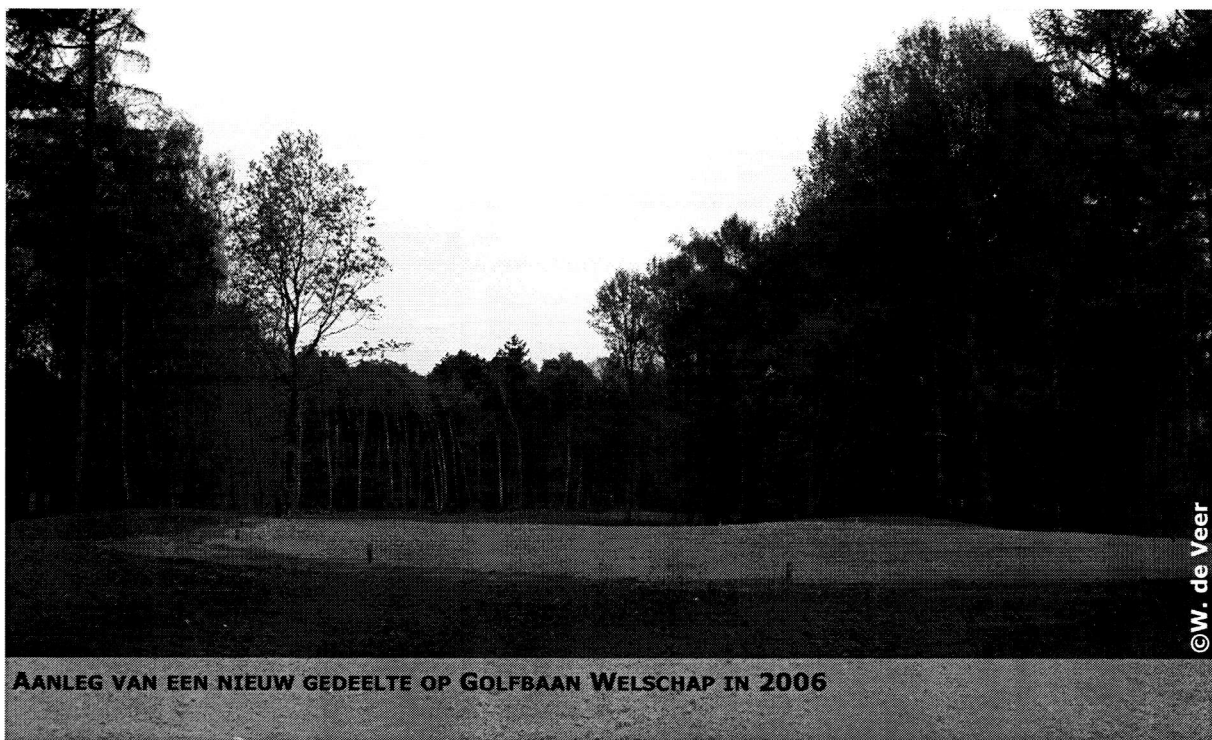
Helaas is bij een storm het nest uit de boom gewaaid. Er lagen zes zwaar bebroede eieren in. Hoewel het natuur is en men er rekening mee moet houden dat zo iets kan gebeuren, hadden zowel de vrijwilligers als de greenkeepers hier toch wat moeite mee. Zeer jammer dat dit is gebeurd.

De Dodaars, Kleine karekiet, Fuut, Groene en Grote Bonte Specht hebben weer met succes gebroed, evenals de Meerkoet. De Fazant heeft het heel goed gedaan en er zijn veel juveniele gesignaleerd. Voor het eerst zijn er twee territoria van de Bosrietzanger geteld. De Patrijs en de Scholkesters werden regelmatig waargenomen. De Buizerd werd op diverse plaatsen aangetroffen, maar voornamelijk op de "Driving range", onverstoort voor de ballen die hem om de oren vlogen. Zowel in het voorjaar als in het najaar werd de Grote Gele Kwikstaart op de baan gezien.

De Torenvalk is regelmatig op de baan te bespeuren, maar met het bezetten van de kast wil het nog niet lukken. In de maand mei werd de Koekoek met grote regelmaat waargenomen en kon men zijn ka-

Elke kast is dit jaar drie keer gecontroleerd. De eerste ronde werd gedaan op 2 mei. Vanwege het slechte weer in het voorjaar en de strenge winter met langdurig sneeuwbedekking werd gevreesd

AANLEG VAN EEN NIEUW GEDEELTE OP GOLFBAAN WELSCHAP IN 2006

©W. de Veer

rakteristieke roep horen.

De wand voor de IJsvogel is eind 2005 in orde gemaakt zodat niets een broedgeval in de weg stond. In het voorjaar werd er regelmatig een IJsvogel bij de wand gesignaleerd en op sommige dagen was de vogel in de wand aan het graven. Alles wees erop dat het dit jaar zou lukken om een nest op de baan te krijgen, maar helaas mocht het nog niet zo zijn. Volgend jaar beter zullen we maar zeggen.

Wel heeft een Winterkoning gebruik gemaakt van één van de voorgeboorde gaten in de wand en dit leidde tot een succesvol broedgeval. Beide soorten kunnen goed met elkaar overweg en de IJsvogel maakt graag gebruik van de alertheid van de Winterkoning die bij gevaar aanhoudend alarm geeft. In augustus heeft André Jeurissen twee jonge Ransuilen gezien.

De Winterkoning heeft voor het tweede jaar gebroed onder het afdak van de hondenloods, en in een oude autovelg die aan een opslagruimte hangt.

KOOLMEZEN VAN ENKELE DAGEN OUD.

©M. Sloendregt

dat het aantal vogels dat de winter niet zou overleven groot zou zijn. Om te proberen de schade zoveel mogelijk te beperken is er in de voor de vogels moeilijkste periode bijgevoerd.

In totaal hangen er 142 kasten. Kast die aan vervanging toe waren zijn niet weggegooid maar zijn evenals vorig jaar in een houtwal geplaatst. Deze zijn ongenummerd en worden niet meegeteld. Drie van deze kasten waren dit jaar bezet, respectievelijk door een Koolmees, een Roodborst en een Winterkoning.

Er zijn dit jaar 45 kasten niet in gebruik geweest (ongeveer 31%). Ter vergelijking, in 2005 waren er van de 147 kasten, 24 niet als broedplaats in gebruik (ongeveer 16%); in 2004 waren er van de 140 kasten, 18 niet in gebruik (ongeveer 13%); in 2003 waren er van de 132 kasten, 24 niet in gebruik (ongeveer 18%) en in 2002 waren er van de 90 kasten, 36 niet in gebruik (40%).

De Koolmees heeft het dit jaar in aantal iets minder goed gedaan en het streefgetal van 45 werd niet gehaald. De Pimpelmees heeft het streefgetal van 35 bijna gehaald, maar is in vergelijking met het

vorige jaar ook achteruit gegaan. De Bonte vliegenvanger heeft het dit jaar goed gedaan en met maar één broedpaar minder lijkt het dat de soort zich heeft gestabiliseerd. Voor deze soort werd ook in dit voorjaar bij enkele kastjes een plaatje voor het invlieggat geplaatst. De Kauw heeft in twee kasten gebroed en er zijn zeven jongen uitgevlogen. De Zwarte mees is met drie paren stabiel gebleven. In het kastje met een doorzichtige zijkant heeft ook dit jaar een koppel Koolmezen met succes gebroed.

De Spreeuw is met maar één koppel minder nagenoeg stabiel gebleven. Het aantal uitgevlogen jongen is met 38 zelfs hoger dan in 2005. Als men daarbij bedenkt dat er ook nog vier dode jongen in een kast lagen, dan is het percentage juveniele beduidend hoger dan in voorgaande jaren. De eerstkomende jaren zou het de soort wel eens minder voor de wind kunnen gaan omdat veel bomen waar de nestkasten aan hangen zullen worden gekapt. Voor het eerst heeft een Ringmus op de golfbaan gebroed. Het aantal jongen is niet vastgesteld, maar één viel ten prooi aan de Sperwer.

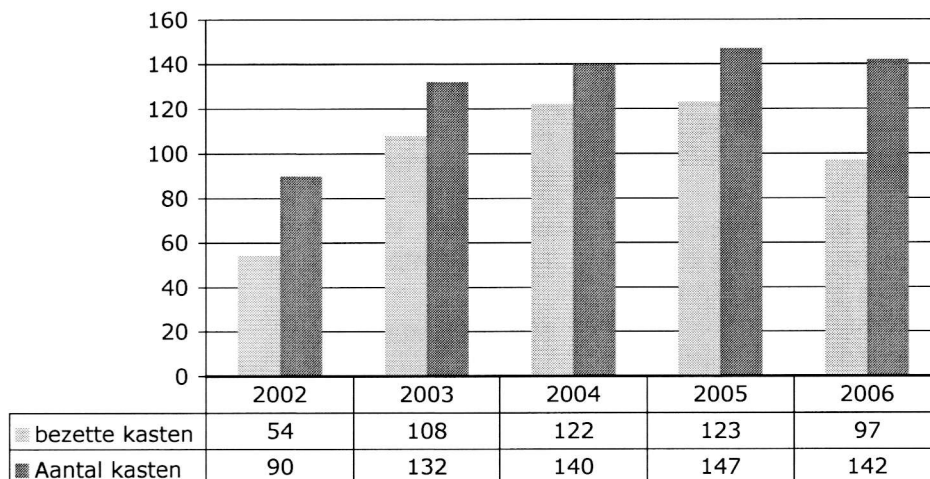
TABEL 1: DE RESULTATEN VAN DE LAATSTE DRIE JAAR

Soort	Aantal	Uitgevlogen jongen	2005	Uitgevlogen jongen	2004	Uitgevlogen jongen
Bosuil	-	-	01	-	01	02
Kauw	02	07	01	03	-	-
Bonte Vliegenvanger	06	27	07	47	04	13
Zwarte Mees	03	20	03	>14*	01	meerdere*
Pimpelmees	34	282	37	>290	34	>251
Koolmees	38	298	45	>362	47	>320
Boomklever	04	meerdere*	03	meerdere*	01	meerdere*
Boomkruiper	01	04	02	>04	01	01
Spreeuw	07	38	08	35	05	15
Ringmus	1	Onbekend	-	-	-	-

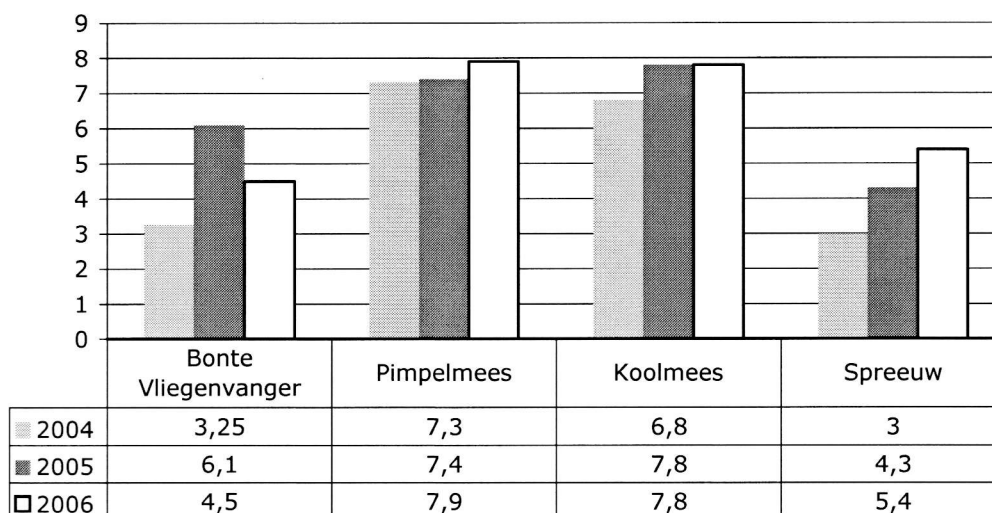
* Om verstoring te voorkomen zijn deze kasten niet geopend waardoor het juiste aantal niet kon worden vastgesteld.

TABEL 2: VERHOUDING TOTAAL AANTAL KASTEN TOT HET AANTAL WAARIN GEBROED IS

TABEL 3: GEMIDDELD AANTAL UITGEVLOGEN JONGEN VAN DE GESLAAGDE BROEDSELS, VAN VIER SOORTEN

Twee kasten zijn twee keer gebruikt. Dit waren er zowel in 2005 als in 2004, vijf. In totaal hebben er tien soorten broedvogels gebruik gemaakt van de nestkasten. Dit waren er in 2005 negen en in 2004 tien. In één kast werden bijen aangetroffen. Als we het aantal bezette kasten bekijken, zie tabel 2, dan moet de conclusie worden getrokken dat dit jaar een slecht jaar is geweest. Kijken we echter naar het totaal aantal uitgevlogen jongen, zie ook tabel 3, dan valt het gelukkig nogal mee.

In verhouding is het niet zo veel minder als men het afzet tegen het verschil in bezette kasten in vergelijking met bijvoorbeeld 2005, wat als een goed jaar de boeken in ging.

In oktober is begonnen met de eerste drie nestkasten op te hangen op het nieuwe gedeelte van de golfbaan. Hiervoor worden in eerste instantie de kasten gebruikt die in verband met kapwerkzaamheden zijn komen te vervallen. Ook zullen de kasten in de loop van 2008 opnieuw wor-

den genummerd. Dit is nodig omdat er in de loop der jaren veel kasten tussen de bestaande nummers zijn opgehangen en er nu geen sprake meer is van een logische volgorde. Interessant is het om te kijken hoe de flora en fauna zich gaat aanpassen aan de nieuw ontstane situatie, die in 2008 afgerond zal zijn, als alles volgens plan verloopt.

De metselbijen hebben dit jaar veelvuldig gebruik gemaakt van de houtblokken. In sommige blokken werd een verdubbeling ten opzichte van vorig jaar geteld. De vleermuiskasten worden veelal gebruikt door nachtvlinders, die er de dag in doorbrengen. De egels hebben de speciaal voor hen geplaatste kasten gebruikt om te overwinteren. Na enige jaren niet of nauwelijks op de golfbaan te zijn gesigna-

leerd is dit jaar, en vooral in het najaar, de eekhoorn weer waargenomen en werden er diverse exemplaren geteld.

Het gebied is verdeeld in twee gedeelten waarbij op het westelijk deel, tussen het fietspad en het Beatrixkanaal, eveneens kasten zijn gehangen. De broedresultaten in het westelijk deel zijn niet mee genomen in de vergelijking met de resultaten van 2004. Wel worden deze in dit verslag apart vermeld.

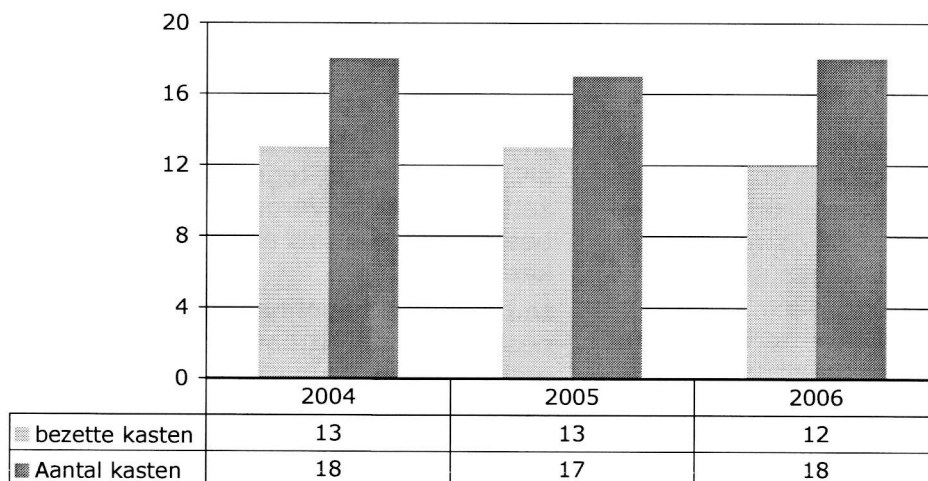
HET WESTELIJK DEEL

In het westelijk deel hangen achttien kasten, waarvan er zes niet in gebruik zijn geweest (ongeveer 33%). De Spreeuw heeft zowel dit jaar als in 2005 geen gebruik gemaakt van de kasten die op het

TABEL 4: DE RESULTATEN VAN DE LAATSTE DRIE JAAR IN HET WESTELIJK DEEL

Soort	Aantal	Uitgevlogen jongen	2005	Uitgevlogen jongen	2004	Uitgevlogen jongen
Pimpelmees	4	34	07	47	06	56
Koolmees	7	56	04	40	04	37
Boomkruiper	1	06	-	-	-	-

TABEL 5: VERHOUDING TOTAAL AANTAL KASTEN TOT HET AANTAL WAARIN GEBROED IS, IN HET WESTELIJK DEEL

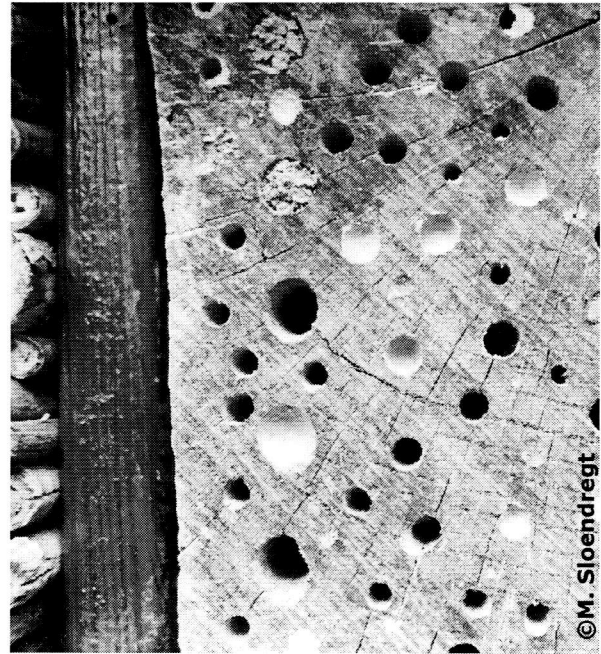

westelijk deel hangen. In 2004 broedde deze soort nog in drie kasten.

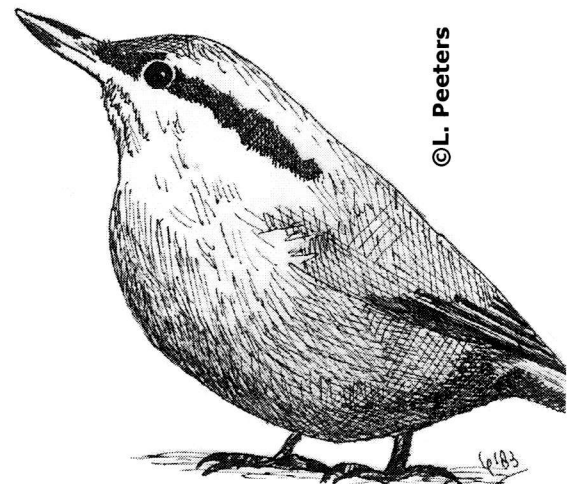
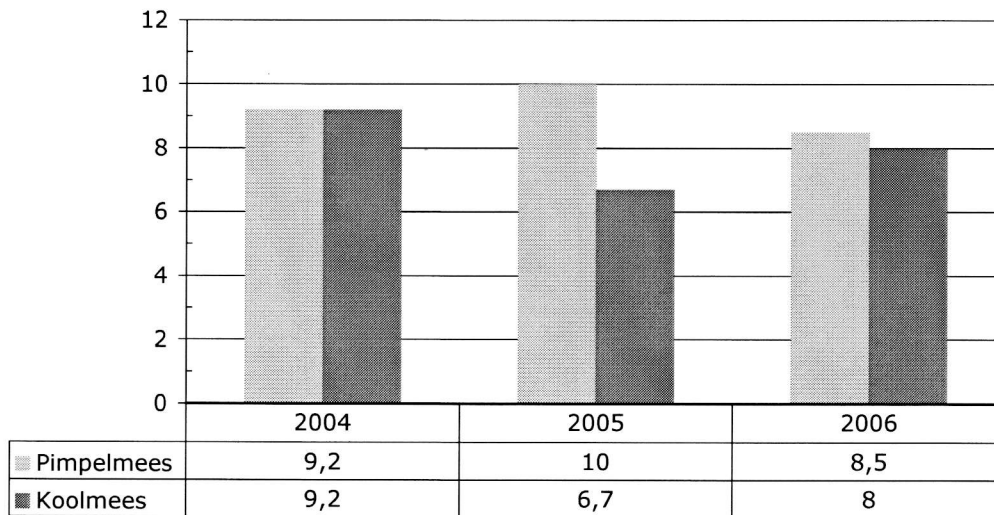
De metselbijen hebben ook in dit gedeelte goed gebruik gemaakt van de houtblokken die zijn opgehangen. In twee nestkasten werden akkerhommels aangetroffen.

Een woord van dank gaat uit naar de vrijwilligers, de eigenaar van Golfbaan Welschap André Jeurissen en firma De Leeuwrik waar steeds een beroep op kon worden gedaan als er hout nodig was om kastjes te maken. Zonder hun medewerking was dit alles niet mogelijk geweest. Allen hiervoor hartelijk dank. ●

© M. Sloendregt

TABEL 6: GEMIDDELD AANTAL UITGEVLOGEN JONGEN VAN DE GESLAAGDE BROEDSELS, VAN TWEE SOORTEN IN HET WESTELIJK DEEL

© L. Peeters

(roofvogelonderzoek)

De Wespendief

©R. Kastelijn

UIT ONS JAARLIJKS ONDERZOEK BLIJKT DAT 43% TOT 63% VAN DE PAREN WESPENDEIEVEN NIET TOT BROEDEN OVERGAAT, EN DAT BEHALVE IN GROTERE BOSGEBIEDEN OOK IN KLEINERE BEEKDALBOSSEN IN DE KEMPEN WESPENDEIEVEN BROEDEN.

ONVOLWASSEN WESPENDEIEVEN WORDEN MAAR ZELDEN WAARGENOMEN, ZELFS IN DE BUURT VAN NESTEN. WESPENDEIEVEN ZIJN ONOPVALLENDE VOGELS.

Onderzoek naar Wespddieven in de Kempen 2006

Jacques van Kessel en Pieter Wouters

Er is ook dit jaar weer een zelfde opzet gehanteerd als in 2005. Gekozen is om in een vast omljnd kleiner gebied te blijven werken. In dit gebied gaan we zeker ook de komende jaren weer proberen zoveel mogelijk gegevens over de Wespddief te verzamelen.

HET ONDERZOEKSGBIED

Het in 2006 onderzocht gebied is 224 km² groot en is, ruwweg, gelegen binnen de vierhoek Bladel, Veldhoven, Eindhovennoord en Diessen (figuur 1).

Binnen dit gebied liggen enkele grotere bosgebieden zoals: Oirschotse Heide, Landgoed 's Heerenvijvers, Landgoed De Baest, Landgoed De Wielewaal, Spreeuwelse Heide, Landschotse Heide, Neterselse Heide, Beerse Broek, Buikheide-Halve Mijl, Wolfhoekse Heide en Sprankelbossen.

Naast deze grote bosgebieden liggen er talloze kleinere bosgebieden en bosjes in het agrarische landschap. Dit agrarische deel wordt voor het overgrote deel intensief gebruikt. De akkerbouw heeft hierin het grootste aandeel. En binnen de akkerbouw heeft de maïsteelt weer het groot-

ste aandeel. Tenslotte wordt het gebied voor een deel doorsneden door de beekdalen van de Grote en Kleine Beerze, de Dommel, de Run en Keersop. In deze beekdalen liggen verspreid nog diverse beekbegeleidende bosjes.

METHODE

In de periode 1 juli t/m 25 augustus 2006 is in het onderzoeksgebied (zie kader figuur 1) dagelijks naar Wespddieven gekeken door een en soms meerdere personen. Daarnaast is er ook nog een groot aantal losse dagen in juni gekeken. Het kijken naar Wespddieven werd gedaan door te posten op een locatie met goed uitzicht over een bosgebied. Daar werd dan tussen de drie en zes uur gepost. Hierbij werd voortdurend de horizon en de lucht afgezocht op vliegende Wespddieven. Als belangrijk hulpmiddel werd daarbij steeds een of meerdere telescopen gebruikt.

Werd er op een locatie heel de dag niets gezien, dan werd er later nog een dag extra gepost. Wanneer er in een bosgebied Wespddieven voorkomen, dan kun je namelijk na twee tot drie uur waarnemen in

juli en augustus vrijwel zeker een exemplaar zien. Uit ons veldwerk is wel gebleken dat, ook al zit je in de buurt van een nest, je soms na drie tot vier uur posten nog geen Wespendif heeft gezien.

Ook in 2006 is er vooral gepost op dagen met redelijk mooi weer zonder neerslag en/of harde wind.

De waarnemingen zijn steeds nauwkeurig ingetekend op topografische kaarten (1:25.000 en 1:50.000) met de vermelding: waar komt de vogel vandaan, waar vliegt hij naar toe en is hij wel of niet prooidragend.

© P. v. Happen

Indien mogelijk is er ook een tekening gemaakt van de onderkant van de vogel. Zo kan men op een waarnemingspunt vaststellen of het om hetzelfde exemplaar gaat of dat er meerdere in het spel zijn.

De beschreven methode is al negen jaar toegepast in het bosgebied Buikheide-Halve Mijl (500 ha). Nadeel van deze methode is wel dat je vanaf de grond niet nauwkeurig kunt zien waar een vogel vandaan komt en waar hij naar toe vliegt. Vanuit hoge posten, bijvoorbeeld een hoge boomtop, is het waarnemen en intekenen natuurlijk veel nauwkeuriger. Maar helaas, ook dit jaar is er nauwelijks 'topwerk' verricht omdat de meesten van ons hoogtevrees hebben! Naast het vaststellen van territoria werd er ook veel aandacht besteed aan het vinden van nesten. Dit om een beter inzicht te krijgen in de broedbiologie van de Wespendif.

RESULTATEN

In de periode juni – augustus 2006 zijn er in totaal 14 verschillende territoria vastgesteld binnen het onderzoeksgebied (tabel 1 en figuur 1) en een geschat aantal van 16 territoria.

Als we onze resultaten van de laatste vier jaren vergelijken, zien we niet zo'n grote verschillen in de aantallen gevonden territoria en het geschatte aantal territoria.

DE WAARNEMINGEN ZIJN STEEDS NAUWKEURIG INGETEKEND OP EEN TOPOGRAFISCHE KAART (1:25.000) MET DE VERMELDING: WAAR KOMT DE VOGEL VANDAAN, WAAR VLIEGT HIJ NAAR TOE EN IS HIJ WEL OF NIET PROOIDRAGEND. INDIEN MOGELIJK IS ER DOOR JACQUES OOK EEN TEKENING GEMAAKT VAN DE ONDERKANT VAN DE VOGEL.

© M. Sloendrecht

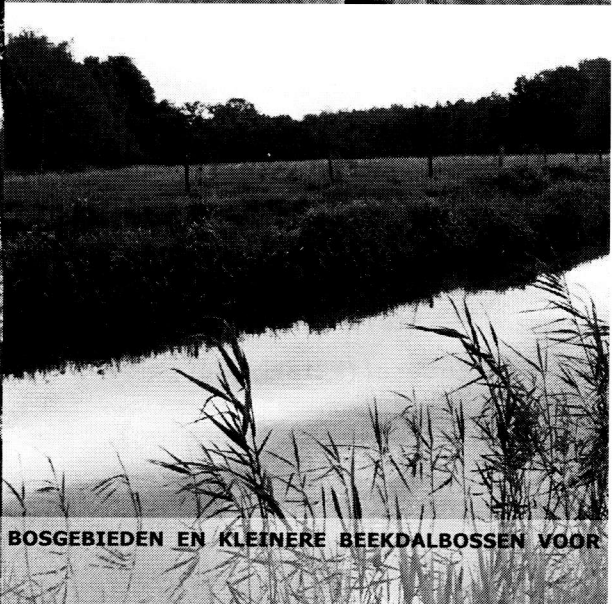
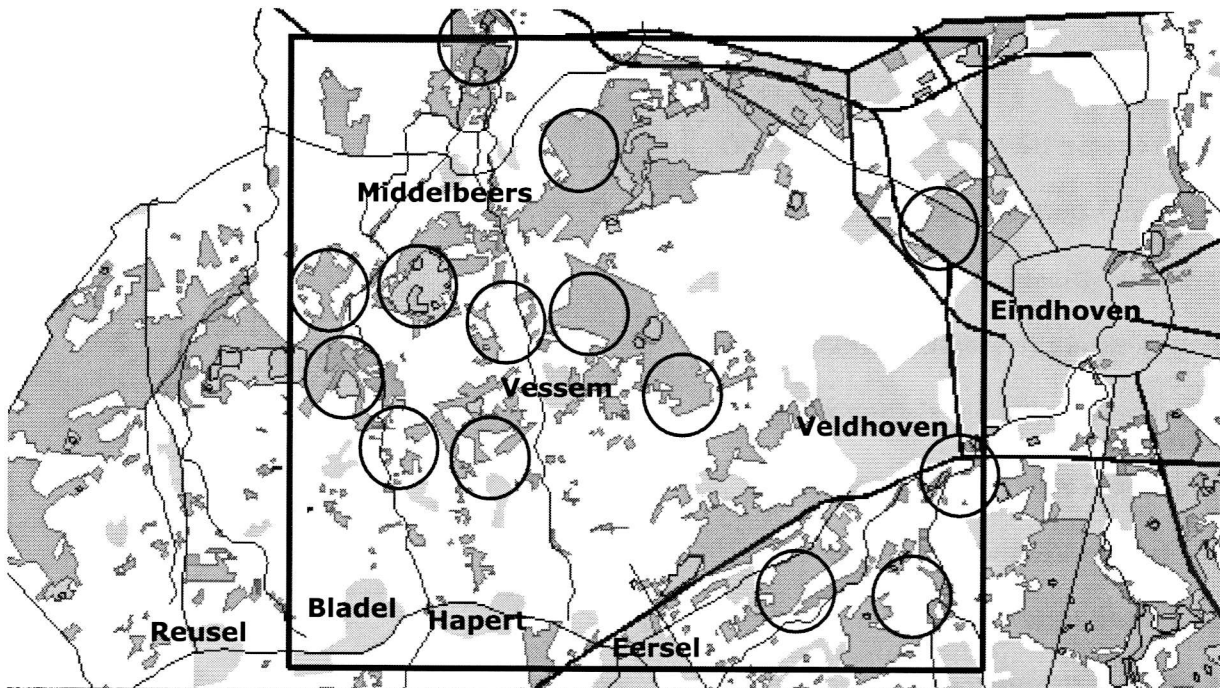

TABEL 1: ONDERZOCHE GEBIEDEN IN 2006 : AANTAL WAARGENOMEN WESPENDIEVEN EN GESCHAT AANTAL TERRITORIA IN HET DESBETREFFENDE GEBIED.

Gebied (gemeente)	Aantal exemplaren	Aantal territoria	Geschat aantal territoria
Landschotse Heide NW (Middelbeers)	3	1	1
Landgoed De Baest (Oostelbeers)	5	1	2
Het Stuk (Diessen)	0	0	0
Beerse Broek (Netersel - Westelbeers)	4	2	2
Oirschotse Heide en s'- Heerenvijvers (Oirschot)	0	0	0
Oirschotse Heide NW (Oostelbeers)	5	1	2
Bos tussen Vessem en Middelbeers	2	1	1
Buikheide-Halve Mijl (Vessem - Veldhoven)	4-5	2	2
Heieinden (Hoogeloon)	1	1	1
Spreeuwelse Heide (Diessen)	1	1	1
Gemeentebossen (Eersel - Veldhoven)	2	1	1
Knooppunt de Hocht (Veldhoven - Eindhoven)	2	1	1
Moormanlaan Knegsel - Veldhoven	0	?	?
Het Goor, Liesdijk, Neterselse Heide	0	0	0
Beekdal Oude Toren (Middelbeers)	0	?	?
Hapert, omg. Waterzuivering	0	0	0
Molenvelden - Zandoerlese Bossen	0	?	?
Aerlese Heide (Oirschot - Eindhoven)	0	?	?
Hoogeloons Bos (Hapert)	0	?	?
Beekdal Run (Schadewijk - Stevert Steensel)	0	?	?
Omgeving Knegsel (Eersel - Hoogeloon)	0	?	?
Landgoed De Wielewaal (Eindhoven)	1	1	1
Vlasrootvennen (Veldhoven)	2	1	1
Totaal		14	16

FIGUUR 1: TERRITORIA EN NESTEN BINNEN HET ONDERZOEKSGBIED, ZIE KADER. OP DE KAART IS GEEN VERSCHIL GEMAAKT TUSSEN NESTVONDST EN TERRITORIUM.

IN HET ONDERZOEKSGBIED KOMEN ZOWEL GROTE BOSGBIEDEN EN KLEINERE BEEKDALBOSSEN VOOR WAAR WESPENDEIEVEN BROEDEN.

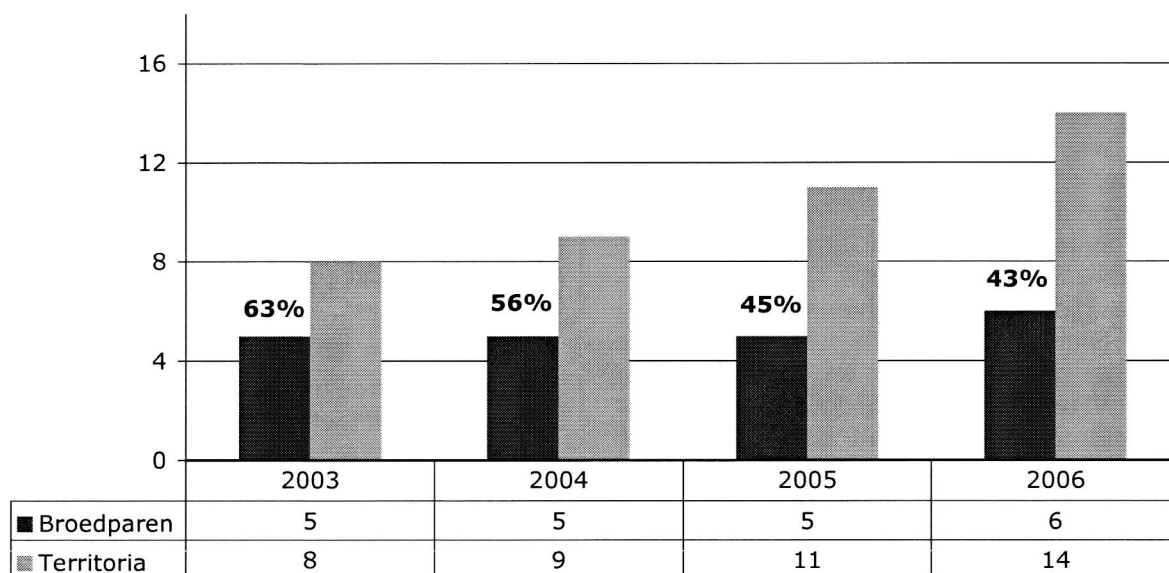
In 2006 zijn de aantallen wel wat hoger. De totale populatie lijkt redelijk stabiel te zijn. Maar daarnaast bestaat er wel een opvallend groot verschil tussen de aantallen bezette territoria en het aantal broedparen met een nest. Hieruit blijkt duidelijk dat een groot aantal paren dus niet tot broeden overgaat, dat ligt zo tussen de 43% en 63% (figuur 2). In de studie van Willem van Maanen in Limosa (2000) is aangegeven dat jaarlijks 50% van de aanwezige paren Wespenspiegelaars in Midden Drenthe (1992 - 1998) niet tot broeden kwam.

De totale aantallen territoria worden jaarlijks vastgesteld aan de hand van waargenomen Wespenspiegelaars en/of door controle van al bekende nestplaatsen. Binnen deze 14 territoria in 2006 is slechts één nest gevonden. Dus slechts één nest in ons studiegebied met maar één onvolwassen exemplaar wat is uitgevlogen en dat is evenals in 2005 een mager resultaat. Daarnaast hebben we bij vijf andere locaties weliswaar geen nest gevonden maar wel één of meerdere voedselvluchten. Dat is een hoog aantal voor ons gebied. Jaarlijks ongeveer 5 - 6 broedparen met nest en jongen voor de periode 2003 - 2006.

Het totale aantal is wel erg laag, maar toch duidt dit op een stabiele populatie van broedende vogels. Als je in juli en augustus voedselvluchten ziet dan mag je aannemen dat er sprake is van een broedgeval met nest en jongen (Van Maanen, 2000). Hieruit mag je dus concluderen dat er nog minstens 5 nesten meer moeten zijn geweest, zodat het totale aantal op 6 komt (tabel 2). Een beperking in 2006 in dit grote werkgebied was dat net als in 2005 er een vermindering was in het aantal medewerkers dat zelfstandig gebieden controleerden. Hierdoor zijn een aantal gebiedjes niet of onvoldoende gecontroleerd.

We moeten toch elk jaar opnieuw weer naast de bezette nesten ook de lege nesten met enige regelmaat controleren. Sommige nesten worden gevonden in kleine percelen, dus je moet echt alles goed controleren. Door de extra nestcontroles kun je zien of ze nog onderhouden worden. Dit is goed te zien aan de verse takken die op het nest worden aangebracht. Naast de grotere bosgebieden blijkt dat kleinere beekdalbossen in de Kempen nog steeds in trek te zijn bij Wespenspiegelaars. Het enige dit jaar gevon-

FIGUUR 2: AANTAL TERRITORIA IN VERHOUDING TOT HET AANTAL BROEDPAREN MET NESTEN BINNEN HET ONDERZOEKSGEBIED VAN 2003 TOT EN MET 2006.

TABEL 2: OVERZICHT VAN DE RESULTATEN VAN DE BROEDGEVALLEN EN TERRITORIA VAN DE WESPEN-DIEF BINNEN HET ONDERZOCHE GEBIED 2006.

Gebied	Aantal eieren	Aantal jongen	Nestboom Soort	Aanwezig territorium
Oirschotse Heide, Middelbeers				X
De Baest Middelbeers				X
Gemeentebossen Eersel - Steensel				X
Beerse Broek, Bladel				X
Beerse Broek, Westelbeers				X
Heieinden Hoogeloon			*	X
Vlasrootvennen Veldhoven		1	Grove den	X
Buikheide zuid Veldhoven - Oerle			*	X
Buikheide noord Vesseem			*	X
Molenbroek - Spekdonken Vesseem				X
Spreeuwelse Heide Westelbeers			*	X
Landgoed de Wielewaal Eindhoven			*	X
Knooppunt de Hocht Eindhoven				X
Landschotse Heide Middelbeers				X

** Wel voedselvlucht(en) waargenomen*

den nest lag aan de rand van het Dommelbeekdal in een bos van grove den. Bij deze nestlocatie is in 2006 toch geen enkele voedselvlucht waargenomen, ondanks dat er zeer veel is gepost door diverse mensen vanuit verschillende hoeken. Hier is wel enkele keren opvallend vlieggedrag waargenomen zoals het zeer laag vliegen boven de grond waardoor vleugeltoppen de grond bijna raken, en het laag aan komen vliegen over de boomtoppen. Door heel gericht zoeken vond ik uiteindelijk vrij snel het bezette nest.

Evenals in 2005 was ook het aantal waarnemingen in 2006 van onvolwassen Wespendienven weer minimaal, zelfs in de buurt van de nestplaatsen. Het zijn zeer onopvallende vogels!

PLANNEN VOOR 2007

Het is de bedoeling om in navolging van 2006 weer hetzelfde proefgebied te onderzoeken. We moeten opnieuw gaan proberen weer zoveel mogelijk territoria en nesten op te sporen en te volgen tijdens het broedseizoen. Voor elk nest wat we vinden willen we een zo betrouwbaar

© T. Østbye

mogelijk beeld krijgen van het broedsucces. Het is daarom uitermate belangrijk om naast het vinden van nesten deze ook tijdens het broedseizoen te blijven volgen door middel van enkele vervolgccontroles. Deze nestcontroles zijn noodzakelijk omdat broedsels soms mislukken. Daarnaast is het ook belangrijk om van de waargenomen vogels zoveel mogelijk een vleugeltekening of foto's te maken zodat er vastgesteld kan worden hoeveel vogels actief zijn binnen het onderzoeksgebied.

In het vijfde jaar is opnieuw gebleken dat we niet alleen de grotere bosgebieden moeten controleren, maar dat ook de aandacht uit moeten blijven gaan naar de kleinere bosgebieden in het agrarische gebied. Vooral die bosjes die in of tegen beekdalen aan liggen.

DANKWOORD

Dank aan alle mensen die waarnemingen hebben ingestuurd via ORNIS.

En vooral onze dank aan allen die hun medewerking aan het veldwerk hebben verleend: Rob Aarts, Peer van de Akker, Wim Deeben, Toos Deeben, Piet van Hapen, Bert van Herk, Frans Huijbers, Wim Jacobs, Bep Janssen, Robert Kastelijn, Jan Kolsters, Wilma Meurs, Chris Mulder, Henk Munsters, Thor Østbye, Lex Peeters, Mark Sloendregt, Geert Sanders, Wil de Veer, Els de Veer, Jan van de Waardenburg, Wiebe Witteveen, Piet Wuyts, Peter Zomer. ●

LITERATUUR

Bijlsma, R.G., 1997. *Handleiding veldonderzoek roofvogels. Vogelbescherming – Werkgroep Roofvogels Nederland.* KNNV uitgeverij.

Kessel, J. van & Wouters, P. 2001 *Een eerste verkenning naar het voorkomen van Wespddieven in de Kempen in 2001.* De Blauwe Klauwier 27 (2): 7-11

Kessel, J. van & Wouters, P. 2002 *Een tweede verkenning naar het voorkomen van Wespddieven in de Kempen in 2002.* De Blauwe Klauwier 29 (1): 2-16

Kessel, J. van & Wouters, P. 2004 *Onderzoek naar Wespddieven in de Kempen 2003.*

De Blauwe Klauwier 30 (1): 9-15

Kessel, J. van & Wouters, P. 2005 *Onderzoek naar Wespddieven in de Kempen 2004.*

De Blauwe Klauwier 31 (1): 20-25

Kessel, J. van & Wouters, P. 2006 *Onderzoek naar Wespddieven in de Kempen 2005.*

De Blauwe Klauwier 32 (2): 2 -8

Maanen, W van. 2000 *Reproductiestrategie van de Wespddief Pernis apivorus in Noord-Nederland.*

Limosa 73: 81-86

(inventarisatie)

De Huiszwaluw

©M. Sibendregt

HET GAAT AL JAREN SLECHT MET DE HUISZWALUW.

IN DE ONDERZOEKSPERIODE VAN DRIEËNTWINTIG JAAR IS HET AANTAL NESTEN PER PLAATS FLINK ACHTERUIT GEGAAN, VAN RUIM BOVEN DE VEERTIG NESTEN PER PLAATS IN 1984, NAAR ZESTIEN IN 2006.

De Huiszwaluw (*Delichon urbica*) in de Kempen in 2006

Wim Deeben

INLEIDING

In 2006 zijn er in de Kempen weer Huiszwaluwen geteld. Ten opzichte van 2005 heeft er een verandering plaats gevonden: in het buitengebied van Reusel is een nieuwe kolonie geregistreerd.

OVERZICHT 1984 TOT EN MET 2006

In tabel 1 is een overzicht te zien van de getelde nesten in de loop van de afgelopen drieëntwintig jaar. Ook is de telintensiteit per jaar aangegeven. Deze staat voor het aantal plaatsen waar de Huiszwaluwen geteld zijn in dat jaar.

In tabel 1 zijn deze resultaten weergegeven: zowel van de aantallen als van de telintensiteit.

BESPREKING PER PLAATS

Acht: niet geteld

Bladel: niet geteld

Breugel: wederom weer geen broedgeval

Duizel: niet geteld

Eindhoven: nagenoeg stabiel gebleven

Geldrop: het in 2005 opgestarte kunst-nesten project gaf weer een lichte toename.

Hapert: niet geteld

Heeze: lichte afname

Knegsel: niet geteld

Lage Mierde: niet geteld

Leende: wederom een verhoging

Oerle: t.o.v. 2004 meer dan een verdubbeling

Reusel: na jaren weer twee broedgevallen

Steensel: van twee naar één broedgeval

Sterksel: lichte afname

Veldhoven (de Run): de kolonie aan de Run is stabiel gebleven maar, richting het buitengebied wederom een toename

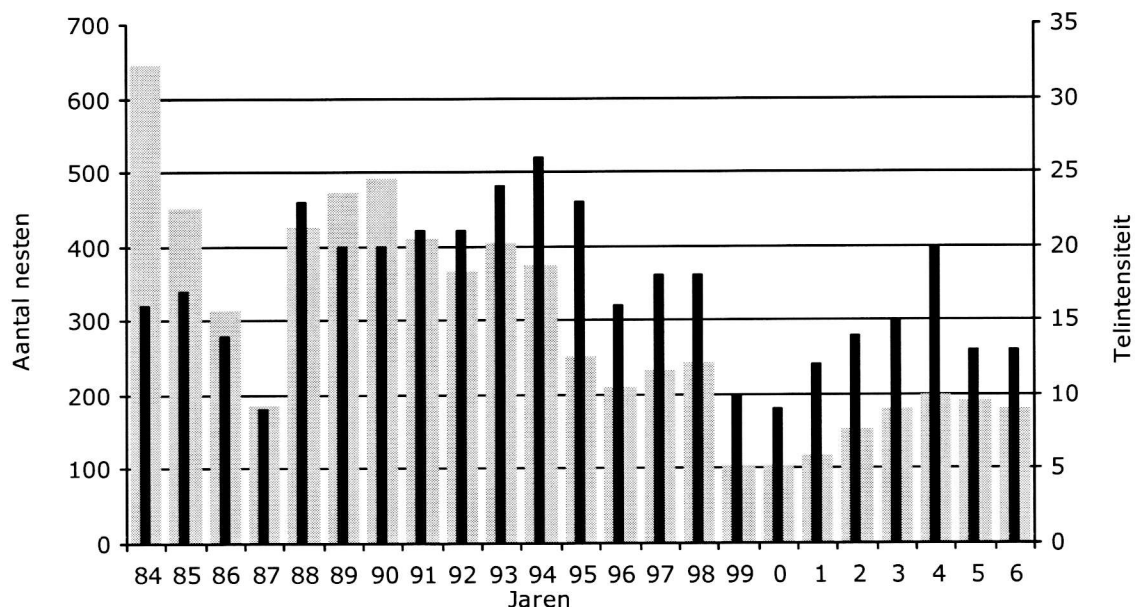
Veldhoven (Boerenbond): nagenoeg stabiel gebleven

Westerhoven: dramatische achteruitgang

Wintelre: Dorp niet geteld

Zandoerle: lichte toename

TABEL 1: AANTAL NESTEN VAN DE HUISZWALUW IN DE KEMPEN (GRIJZE BALK) EN HET AANTAL PLAATSEN WAAR IS GETELD (ZWARTE BALK) IN DE PERIODE 1984-2006.

TABEL 2.1: OVERZICHT VAN DE GETELDE HUISZWALUWNESTEN IN DE KEMPEN VAN 1984 – 1994.

Plaats	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94
Acht	--	6	8	11	11	16	9	12	10	--	17
Bergeijk	--	8	6	--	6	7	6	3	7	8	8
Bladel	--	39	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Breugel	24	20	9	9	12	13	12	5	9	3	2
Budel	--	--	--	--	31	31	22	20	14	6	5
Budel Dorplein	--	--	--	--	30	25	25	26	26	23	12
Budel Schoot	--	--	--	--	10	7	12	3	6	2	2
Casteren	27	--	--	--	6	12	--	--	--	14	--
Duizel	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Eindhoven	97	82	53	42	29	31	25	29	30	23	18
Geldrop	77	32	36	40	44	49	56	39	32	16	19
Hapert	33	13	14	13	21	17	17	11	10	--	12
Heeze	1	8	15	18	21	13	10	4	8	4	14
Hoogeloon	37	33	--	--	--	--	--	--	--	7	--
Knegsel	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	4
Lage Mierde	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Leende	34	23	--	5	4	3	11	6	6	8	9
Leenderstrijp	--	--	--	--	--	--	--	--	--	45	35
Luyksgestel	37	21	19	--	24	22	25	22	19	23	18
Maarheeze	--	--	--	--	2	45	51	42	36	33	31
Nuenen	73	43	38	21	19	--	--	16	12	18	18
Oerle	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Reusel	68	46	--	--	44	49	49	28	27	15	16
Soerendonk	--	--	--	--	34	39	27	26	27	19	19
Steensel	21	26	26	27	32	30	30	27	19	19	6
Sterksel	--	--	--	--	--	--	--	--	--	40	48
Veldhoven (de Run)	40	21	29	--	21	34	40	33	38	18	21
Veldhoven (Boerenbond)	--	--	--	--	1	--	--	--	2	6	9
Waalre	40	--	29	--	--	--	33	30	--	25	--
Weebosch	23	19	14	--	3	4	7	6	8	9	7
Westerhoven	12	10	18	--	22	25	26	22	20	20	17
Wintelre	--	--	--	--	0	--	--	--	--	--	8
Zandoerle	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	0
Totaal:	644	450	314	186	427	472	493	410	366	404	375
Telintensiteit:	16	17	14	9	23	20	20	21	21	24	26

TABEL 2.2: OVERZICHT VAN DE GETELDE HUISZWALUWNESTEN IN DE KEMPEN VAN 1995 – 2006.

Plaats	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06
Acht	19	26	26	27	--	--	--	5	28	27	--	--
Bergeijk	7	4	4	1	--	--	--	--	--	--	--	--
Bladel	--	--	--	--	--	--	--	1	1	1	--	--
Breugel	2	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0
Budel	2	16	11	7	--	--	--	--	--	--	--	--
Budel Dorplein	10	--	--	13	--	--	--	--	--	--	--	--
Budel Schoot	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Casteren	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Duizel	0	--	--	--	--	--	--	--	--	0	--	--
Eindhoven	17	24	20	21	6	3	3	20	7	4	6	4
Geldrop	24	17	20	16	14	--	8	5	11	10	20	23
Hapert	6	--	--	--	--	--	--	--	--	0	--	--
Heeze	16	13	8	14	20	26	21	26	27	19	22	18
Hoogeloon	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Knegsel	2	--	--	--	--	--	--	--	--	2	--	--
Lage Mierde	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--
Leende	6	5	6	2	0	0	0	2	1	3	5	10
Leenderstrip	32	33	32	53	--	--	--	--	--	--	--	--
Luyksgestel	18	8	9	10	--	--	--	--	--	--	--	--
Maarheeze	--	--	33	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Nuenen	12	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Oerle	--	--	--	--	--	--	--	--	--	2	4	7
Reusel	17	11	3	3	2	2	0	1	2	1	1	2
Soerendonk	--	--	11	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Steensel	3	9	8	5	3	1	2	2	0	0	2	1
Sterksel	--	--	--	19	18	21	19	22	18	23	21	17
Veldhoven (de Run)	25	17	25	32	28	33	16	17	19	23	47	53
Veldhoven (Boerenbond)	11	13	6	6	11	18	23	21	23	17	22	21
Waalre	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Weebosch	2	2	1	1	--	--	--	--	--	--	--	--
Westerhoven	9	12	8	12	--	--	23	25	31	30	38	19
Wintelre	10	--	--	--	--	--	--	--	9	32	--	21
Zandoerle	--	--	--	--	--	--	2	4	2	4	3	5
Totaal:	251	211	232	243	103	105	118	152	180	199	190	201
Telintensiteit:	23	16	18	18	10	9	12	14	15	20	13	14

TABEL 3: AANTAL HUISZWALUWEN OP ENKELE PLAATSEN IN HET BUITENGEBIED.

Plaats	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06		
Fabrieken KZM Budelco, Dorplein	--	--	--	--	19	26	28	19	25	28	19	12	19	19	20	--	--	--	--	--	--	--	--	--	
Achelse Kluis / Achelseweg	58	39	53	63	75	83	81	56	46	56	43	--	17	--	--	--	--	--	--	--	10	6	6	6	
Aanschotse Beemden Eindhoven	--	--	--	--	--	--	--	--	--	2	4	3	--	5	22	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Riethoven Veldhovensedijk	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	8	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Leenderstrip boerderij Paaldijk	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	28	29	11	10	5	--	31	27	28	29	24	17	17	17	17
De Ruijter van Steve- ninck kazerne	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	7	--	6	--	--	--	--	--	18	25	36	36	36
Leende, Valkenswaard- seweg	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	8	5	5	37	51	35	60	68	70	70	70
Leende, Strijperdijk	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Leende, Strijpsestraat	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	10	10	10	10	16	20	20	20	20
Leende, Ulkendonken	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	4	5	6	8	8	8
Leende Maarhezerweg	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	5	6	2	8	8	8	8
Sterksel, Turfweg	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	17	21	27	19	13	16	13	15	15	15
Sterksel, Ronde Bleek	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	8	13	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Reusel, Schepersweijer	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	32	32	32	32
Wintelre, Boerderij de Haas	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	21
Totaal:	58	39	53	63	94	109	109	75	71	86	102	44	54	34	69	35	30	106	107	95	160	196	233	233	

NESTPLAATSEN IN HET BUITENGEBIED

Tabel 3 geeft het verloop van het aantal nesten van Huiszwaluwen weer op enkele getelde plaatsen in het buitengebied.

BESPREKING PER PLAATS

De Achelse Kluis: kolonie is wederom niet geteld maar in de nabijheid is de populatie stabiel gebleven

Leenderstrijp: boerderij Paaldijk, wederom een afname

De Ruijter van Steveninck kazerne: flinke toename

Leende: Valkenswaardseweg, nagenoeg gelijk gebleven

Leende: Strijperdijk, geen broedgeval

Leende: Strijpsestraat, gelijk gebleven

Leende: Ulkendonken, lichte toename

Leende: Maarhezerweg, flinke toename

Sterksel: Turfweg, lichte toename

Sterksel: Ronde bleek, geen broedgeval

Reusel: Schepersweijer, nieuwe locatie de gegevens van 2005 waren ook gedocumenteerd

Wintelre: De Haas, kolonie 21 nesten

DISCUSSIE

Het gaat al jaren slecht met de Huiszwaluw. In tabellen is dat duidelijk te zien. Het jaar 2006 lijkt een jaar van verdere achteruitgang. De telintensiteit is voor het eerst sinds jaren ongeveer gelijk gebleven. Op langere termijn is de achteruitgang onmiskenbaar. In figuur 1 wordt dat nog eens geïllustreerd aan de hand van het aantal nesten per getelde plaats.

Het aantal is min of meer onafhankelijk van de telintensiteit. In de onderzoeksperiode van drieëntwintig jaar is het aantal nesten per plaats flink achteruit gegaan, van ruim boven de veertig nesten per plaats in 1984, naar zestien in 2006.

AANDACHTGEBIEDEN

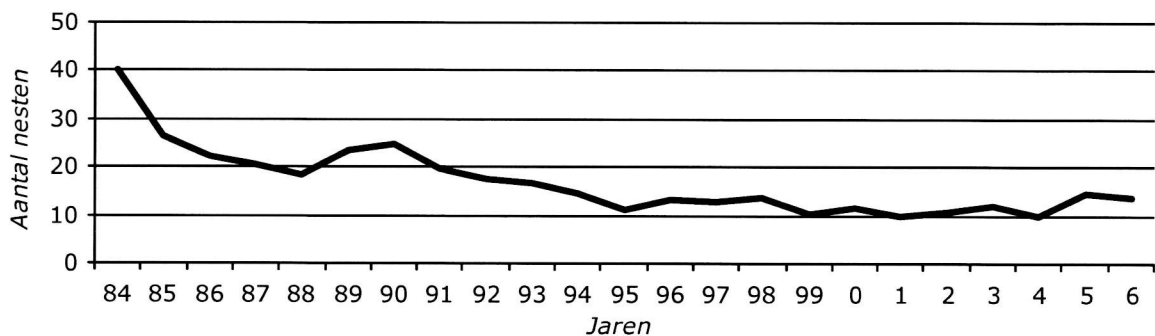
In de loop der jaren is de populatie ver achteruit gegaan. Voor het jaar 2007 wordt wederom aan de tellers (dames zijn zéér welkom!) de vraag voorgelegd, kijk naar specifieke aandachtsgebieden die van belang zijn voor de Huiszwaluw:

- bouwmaterialen in de omtrek aanwezig
- afsteken van nesten.
- overstekken in donkere kleuren geschilderd.
- wat is er in de omgeving veranderd?

DANKWOORD

Het team huiszwaluwtellers bestond dit jaar uit de volgende personen: Guus Nas, Piet Wuijts, Wil de Veer, Mart van de Broek, Piet van Happen, Geert Engels, Jan Wouters, Mark Sloendregt, Piet Peijs en Wim Deeben.●

FIGUUR 1: GEMIDDELD AANTAL NESTEN VAN DE HUISZWALUW PER GETELDE PLAATS IN DE KEMPEN IN DE PERIODE 1984-2006.

LITERATUUR

Veenhuizen, W. (1997). *De Huiszwaluw (Delichon urbica) in de Kempen in 1996.*
De Blauwe Klauwier 23(4): 114-116.

Veenhuizen, W. (1998). *De Huiszwaluw (Delichon urbica) in de Kempen in 1997.*
De Blauwe Klauwier 24(2): 27-29.

Veenhuizen, W. (1999). *De Huiszwaluw (Delichon urbica) in de Kempen in 1998.*
De Blauwe Klauwier 25(1): 5-7.

Deeben, W. (2002). *De Huiszwaluw (Delichon urbica) in de Kempen in 2001.*
De Blauwe Klauwier 28(1): 1-3.

Deeben, W. (2003). *De Huiszwaluw (Delichon urbica) in de Kempen in 2002.*
De Blauwe Klauwier 29(2): 13-16.

Deeben, W. (2004). *De Huiszwaluw (Delichon urbica) in de Kempen in 2003.*
De Blauwe Klauwier 30(1): 1-4.

Deeben, W. (2005). *De Huiszwaluw (Delichon urbica) in de Kempen in 2004.*
De Blauwe Klauwier 31(1): 11-14.

Deeben, W. (2006). *De Huiszwaluw (Delichon urbica) in de Kempen in 2005.*
De Blauwe Klauwier 32(2): 9-14.

Tussen Vecht en Eem

Harold Bierens

VERSLAG EXCURSIE 30 SEPTEMBER 2006 ONDER LEIDING VAN PIET SPOORENBERG

De feestcommissie, bestaande uit Edwin van der Werf en Piet van Happen, leek het een leuk idee om voorafgaand aan de inmiddels traditionele barbecue iets actiefs te doen. Piet Spoorenberg een geëmigreerde Kempenmens had al een paar keer aangeboden om leden van VWG de Kempen in zijn 'nieuwe' biotoop rond te leiden. Dat aanbod werd nu met vier handen aangepakt. Een gouden greep zo bleek want met 21 deelnemers was de excursie al op voorhand een succes.

Keurig op tijd stonden we op de afgesproken plek in Baarn. Zelfs nog wat eerder

dan de gastheer. Eenmaal gearriveerd werd snel duidelijk dat we in professionele handen waren. Piet had kosten noch moeite gespaard om ons een goede dag te bezorgen. Om te beginnen had hij zijn connecties in De Bilt aangewend wat resulteerde in een strak blauwe lucht en een aangename temperatuur. Met behulp van een kaart kregen we een heldere uiteenzetting over het gebied, de geografische geschiedenis en het dagprogramma. We bevonden ons grofweg tussen de Vecht en de Eem, een gebied met zeer grote landschapvariatie. Omdat wij zandhazen aardig vertrouwd zijn met heide en

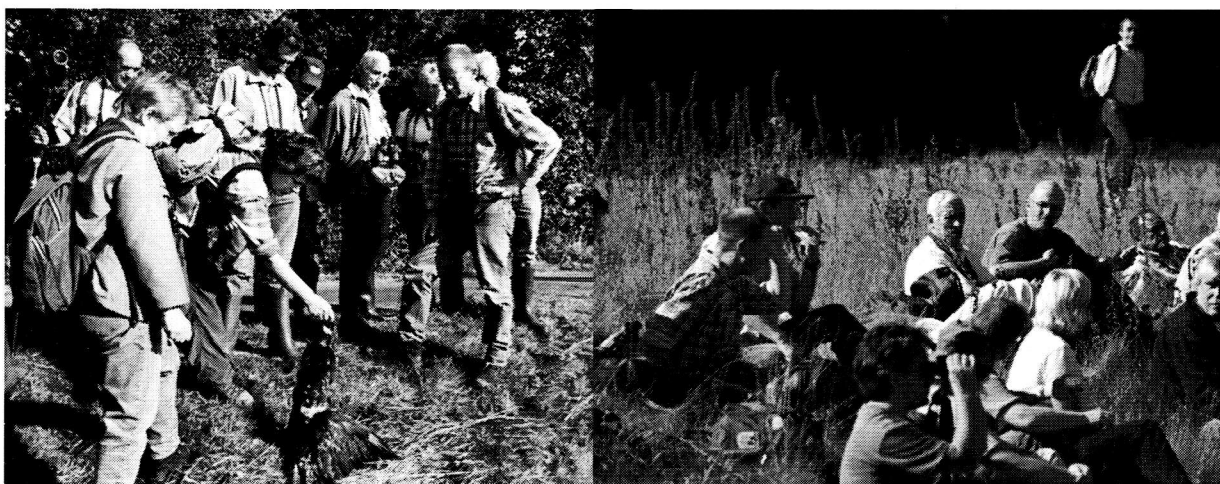

bos leek het Piet leuker om ons wat moeras- en veenweidegebieden te laten zien. Qua vogels had ie eind september weinig spectaculairs te bieden verontschuldigde Piet zich, maar wat eenden en steltlopers moeten de Brabantse vogelaar vast kunnen bekoren.

Om elkaar niet kwijt te raken reden we in rustig tempo naar de eerste bestemming, de Loenderveense plassen. Deze waterleidingplas voorziet Amsterdam van water en is het inventarisatiegebied van Piet. Een unieke kans voor ons want normaal is het hier gesloten voor publiek. Nadat de hele sliert auto's het hek door was, vertrokken we voor een wandeling van zo'n twee uur. Intussen had ook de vriendin van Piet zich bij ons aangesloten. Een enthousiast en betrokken vogelaarster zo bleek. Een door Pieter gevonden dode Buizerd en later die middag ontdekte vangkooi, lieten de meesten van ons wat onverschillig aan zich voorbij gaan. Zo niet Piet's vriendin, die zou het nog druk krijgen met meldingen en onderzoek. Piet zelf ging intussen door met zijn verhaal. Alsof het zijn eigen beheersplan was, zo kon Piet vertellen over het daar gevoerde beleid. Met name het leegvissen van de plassen hield de mensen geboeid. Een bodemwroeter als de Brasem eruit had blijkbaar al snel een positief effect voor een zichtjager als de Snoek. Deze houdt op zijn beurt het visbestand in toom wat een goede uitwerking heeft op de helderheid en kwaliteit van het water. We vergaten bijna dat Piet hier alleen kwam om te inventariseren. Daar viel ook wel iets over te vertellen. De verhalen over zeventien

paar Grote Karekieten waren genoeg om sommigen van ons te doen kwijlen. Intussen keken we ook nog wat naar vogels. Een vrouw Havik was de eerste leuke waarneming. Een klein groepje wat voorop liep claimde een 'geelsnavelzwaan'. Het was nog wat vroeg voor Kleine dan wel Wilde Zwanen en toen ik wilde kijken was uiteraard van het hele beest geen spoor te bekennen. Het andere waterwild was er wel maar zat vrij ver weg in ongunstig licht. Op de terugweg zouden we hier wel iets van kunnen maken. Intussen waren er vragen genoeg voor Piet. Al gingen die voor een groot gedeelte over het

Gooi en waar nou precies de matrassen waren. In een lekker zonnetje genoten we even van meegebrachte koffie en broodjes. Op weg terug naar de auto waren de eenden beter op naam te brengen alhoewel het eclipskleed van de meeste soorten het er niet makkelijker op maakte. Naast wat verspreide Dodaarzen, Kuif- en Tafeleenden bestond de grote groep eenden voornamelijk uit Slobeenden en Smienten en in mindere mate Krakeenden. Afgemaakt met een dressing van Knobbelzwanen en een exotisch toefje Zwarte Zwaan. Een gehoopte Krooneend bleef uit. In de zon was het zowaar zweeten geblazen en even later tijdens de echte middagpauze was het aangenaam luiëren. Een verleidelijke Reuzebovist deed vergeefse pogingen weggetrapt te worden. Ook een overvliegende Sperwer bracht nauwelijks iemand in actie. Maar toch steeg de temperatuur enige graden tijdens een verhit politiek debat. Hoewel debat, het was meer een waterval aan voorstellen over wat we met onze geliefde premier moeten doen. Genuanceerd uiteraard. Duidelijk werd dat JP's boodschap; normen en waarden, respect voor elkander en samen blij zijn, in de Kempen nog niet goed doorgekomen was. Maar zelfs als trouw Harry Potter-fan durfde ik er niet tegenin met de opmerking dat met een campagne van nog eens vier jaar iedereen de V.O.C. mentaliteit wel zou oppikken. Verder was er nog een opmerkelijk gespreksonderwerp.

Sommige veldmedewerkers (van buitenaf) zouden verraad gepleegd hebben door voor wat tijdelijke roem nesten te tonen in 'Natuurrijk Brabant' een TV-programma

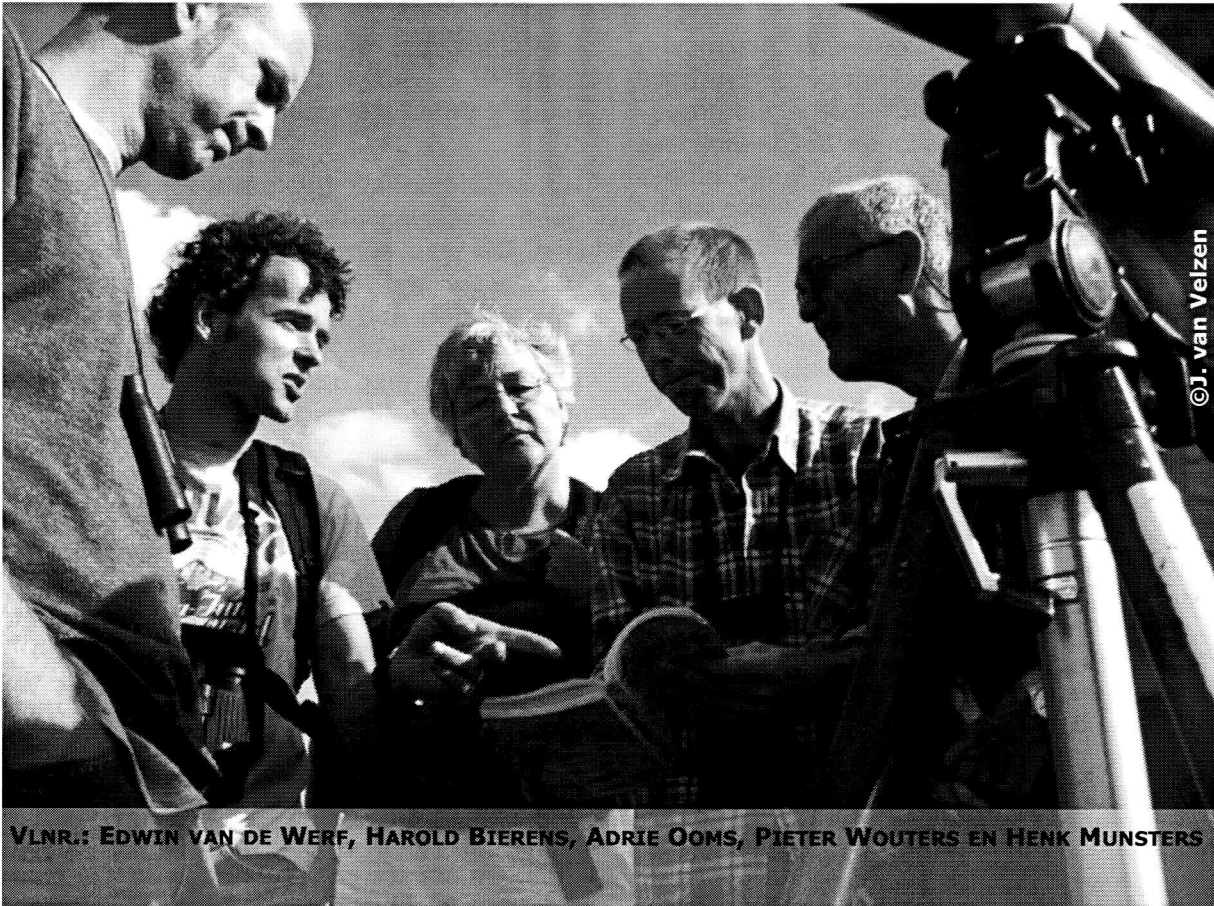
van Omroep Brabant. De roodharige presentatrice van dit programma liet de meeste criticasters echter niet los.

Het was duidelijk tijd om weer op pad te gaan. Piet ging ons voor naar de Eempolder. Dit was een tocht van drie kwartier door weer een heel ander landschap en wat aardige optrekjes. Net nu Marlies en ik de hypotheek rond hebben voor een leuk stulpje hier aan het water komt Piet met de opmerking dat je de hele zomer binnen kunt zitten vanwege de muggen.

Bij een lieflijk gelegen sluisje parkeerden we de auto's en liepen naar een plas in een weiland verderop. Nu trok Piet pas alle registers van zijn VVV-arrangement open. Een herder met authentieke Kempische heideschape heette ons welkom. Op verzoek van Piet van Happen bleven de blondines maar voorbij fietsen. Een groep van zwakbegaafden in vrachtwagens toeterden ons van grote afstand al gedag. Daarin bijgestaan door mensen met een verstandelijke handicap die hen die dag gezelschap hielden. Op onze vraag waar de rondvaartboot bleef was het antwoord; "toet tooooooet". En jawel: daar kwam het gevaarte compleet met zwaaiende mensen al de bocht om varen. De reden van ons bezoek werd niet vergeten, de jongens van het decor hadden de plas in het weiland aangekleed met wat leuke soorten. Na een eerdere IJsvogel boven de vaart zagen we hier behoorlijk wat Wintertalingen waarvan vele al fraai op kleur. Naast Witte Kwikstaarten zaten er ook wat steltlopers. Een Bosruiter, drie Groenpootruiters en meer Water-

©M. Sloendregt

VLNR.: EDWIN VAN DE WERF, HAROLD BIERENS, ADRIE OOMS, PIETER WOUTERS EN HENK MUNSTERS

snippen dan we aanvankelijk dachten. Door de telescoop telde ik er veertien maar als je alles zou opjagen dan waren het er waarschijnlijk wel meer. Op de achtergrond ontwaarden we ook nog wat Buizerds, een Torenavalk, een vrouw Bruine Kiekendief en een Grote Zilverreiger. Het meest spectaculaire van de dag was echter een volwassen Slechtvalk die steeds zijn aanwezigheid verried door paniek bij de Kieviten en Wintertalingen. Keurig op schema kwam hij wel drie keer voorbij en de twee laatste keren zelfs

dichtbij en fraai in beeld. Reden om even te controleren of Piet niet toevallig een valkeniershandschoen achter zijn rug verstopt hield. Maar zolang het beest niets scoorde bleef hij terugkomen. Ik voelde weer even iets van de kick die ik als beginnend en dus enthousiast vogelaartje voelde bij het zien van een eerste Slechtvalk. Zulke emoties worden zeldzaam in het veld.

Op het moment dat we wilden vertrekken zag ik nog wat Steltjes invallen. Het bleken drie Bontbekplevieren, drie Bonte Strandlopers en een Krombekstrandloper. De laatste werd nog even betwist omdat fanatieke vogelaars ontdekt hebben dat Bonte Strandlopers niet meer zo maar Bonte Strandlopers zijn. Nee, tegenwoordig heb je recht, kort, krom en langsnavelige Bonte Strandlopers. De moderne vogelaar is kritisch. Ik dacht alleen maar; een gekregen Krombekstrandloper moet men niet in de bek zien. In het aangename middagzonnetje liepen we terug naar de auto's. Hier werd door de meesten al afscheid genomen van Piet. Zij zouden van hier rechtstreeks naar huis rijden en/

of door naar de blokhut in Eersel. Even later bedankten we Piet voor een zeer geslaagde dag. Voor herhaling vatbaar zou ik zeggen en dan in het voorjaar als de Grutto's en Purperreigers terug zijn.

Met Edwin reed ik even later rechtstreeks naar de blokhut in Eersel alwaar we Ton Geerts al troffen. Als oppasopa had hij helaas de excursie moeten missen. Omdat het nog lekker weer was en de blokhut muf rook besloten we alles buiten op te stellen. De barbecue was weer uitstekend verzorgd door Jos Smit die alles geregeld had. Van gekoelde drank en heerlijke pastasalades tot bestek en satésaus toe. Er werd nog gezellig nagekletst en opnieuw kwam de roodharige Renate Schutte, zo heet de presentatrice, veelvuldig voorbij. Uiteindelijk kon ik er wel uit opmaken dat iedereen zijn eigen Haviksnesten zou leeghalen voor een ontbijtje met eitje met die mooie rooie. Vrij vroeg hield iedereen het voor gezien. Mis-

schien een nadeel van zo vroeg gaan eten. Lange VWG-nachten zijn in ieder geval iets uit het verleden. Herinneringen voor een bejaardenclub, vroeger was alles beter. We ruimden mee op en ik voelde medelijden voor Edwin die hier nog een lange nacht alleen zou moeten blijven.

En ook voor Jos die hier tevergeefs na zijn werk nog wat gezelligheid zou komen zoeken. Gelukkig voor Edwin kon ik iedereen nog wat langer op het feest houden door onze enige autosleutel in een donker bos te verstoppen. Na veel hulpvaardig gewroet vreesde ik het ergste maar Mart toonde zich Koning Metaaldetector.

Daarmee verdient hij een authentieke Trappist bij de eerstvolgende ontmoeting. Eind goed al goed dus. Ik had een leuke dag gehad waar ik vooraf ook naar uitkeek. Daarvoor hartelijk dank aan de mannen van de feestcommissie Piet en Edwin. En vanaf deze plek nogmaals hartelijk dank aan Piet Spoorenberg voor een fantastisch dagprogramma.●

VLNR.: PIET SPOORENBERG, EDWIN VAN DE WERF EN PIET VAN HAPPEN

©P. van Happen

IJsland

De voor- en nadelen van vogelleegte

Reisverslagen: Harold Bierens

LANDSCHAP BIJ LANDMANNALAUGAR

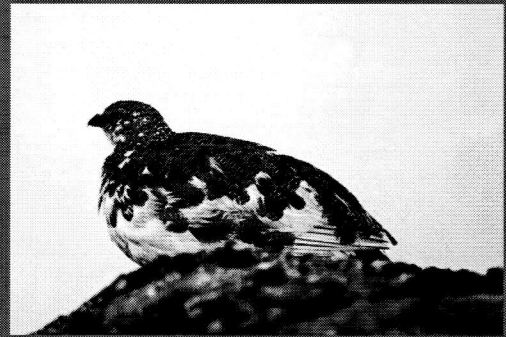

JOKUSARLON

In een recent verleden, voor ik vader werd, heb ik veel gereisd. Ik prijs me gelukkig met de vele mooie dingen die ik heb gezien. De miljoenen flamingo's in the 'Rift-valley', 'Resplendent Quetzals' in mysterieuze nevelwouden, voorbijglijdende Andescondors en vele bontgekleurde soorten in diverse regenwouden. Zoals bij velen gaat mijn voorkeur uit naar "wetlands". Het relatieve gemak waarmee je hier veel soorten in grote aantallen kunt aantreffen is overweldigend. Zeker in het paradijs Bharatpur, bomen vol reigers en ooievaars laten je nooit meer los, laat staan baltsende Saruskranen. Maar ook tientallen opvliegende zilvereigers, Roze Lepe-laars en ijsvogels bij het binnenvaren van een mangrovebos zijn indrukken die je niet lichtelijk vergeet. De meeste van zulke vogelparadijzen bevinden zich in verre buitenlanden. Hier heb je niet alleen te maken met een groter aantal, maar vooral ook jouw onbekende soorten. Spectaculair, maar het wordt er niet makkelijker op. Een sloot vol dringende zilvereigers en ijsvogels is kinderspel maar een regenwoud is andere koek. Niet voor niets zijn het vooral de kleurrijkste en opvallendste soorten die ik hier gezien heb. In de Arctische ruigte van IJsland heb je daar geen last van. Determinatie vormt hier geen probleem met slechts een 'handvol' bekende soorten. Hoewel ik nog steeds lyrisch kan worden over tropische regenwouden is de laatste jaren mijn interesse steeds meer opgeschoven in de richting van woeste onherbergzame gebieden. Klimmen of trektochten maken in echt ongerepte gebieden waar je op jezelf bent aangewezen. Dagen lopen door wildernis waar je nauwelijks menselijke invloed terugziet. Zo iets is in het drukke India bijna ondenkbaar. In IJsland wel, in overvloed. Sterker nog in het binnenland is het een hele opgave om menselijke invloed terug te vinden. Maar dit wil niet zeggen dat het daarom een dierenparadijs is. IJsland is een noordelijk en sterk geïsoleerd eiland. Daarom komen hier nauwelijks landzoogdieren, geen reptielen en amfibieën en slechts 68 soorten broedvogels voor. Recent is het fenomeen soortenjagen ook echt doorgebroken in IJsland. Ik begreep dat één enkele fanatieke-

ling de lijst rap uitbreidt met voornamelijk Amerikaanse soorten. Ik zag er ook een Amerikaanse Smient maar normaal gesproken is de lijst van 68 soorten in de zomer nauwelijks groter. Armoe troef dus. Dit geldt zeker niet voor aantallen want plaatselijk zitten enorme dichtheden, denk maar aan de zeevogelkolonies. IJsland herbergt enkele van Europa's grootste kolonies o.a. voor de Alk. Ook Myvatn is een waar vogelparadijs. Op en rond dit 'Muggenmeer' kun je o.a. 13 eendensoorten vinden in grote dichtheden, net als muggen overigens. Overall woeste ongerepte natuur, makkelijk vogelen met een aantal aantrekkelijke soorten, genieten dus? Ja maar toch heb ik vaak iets gemist. Voor zon ga je niet naar IJsland maar Marlies, mijn vriendin en ik hadden vaak uitzonderlijk slecht weer. Kou, regen maar vooral de ongewoon harde stormwinden van soms windkracht 11 die zorgden voor een dagenlange gele mist van zand. We waren onderweg naar het oosten. Regen en een gierende wind geselden de bus. Op deze open vlakte hadden ze vrij spel. Rechts de grauwe oceaan en links zover het oog reikte en de regelmatige mist het toeliet, een zwarte woestijn van vulkaanstof. Europa's grootste gletsjer zoekt hier een weg naar zee en zorgt zo voor talloze vrij meanderende en soms woeste rivieren. Bruggen en wegen zijn hier tot nu toe geen lang leven beschoren. De chauffeur had alles nodig om de bus op de weg te houden. Een weg die in hoog tempo door de storm met zand bedekt werd. Dat hier geen vogels zaten was voor mij heel acceptabel. Ik had dan ook diep respect voor een eenzame Grote jager die deze ellende trotseerde. Maar we hebben ook prachtweert gekend. De eerste drie dagen van onze vakantie en tevens het begin van een zesdaagse trektocht van het binnenland naar de kust. In Landmannalaugar, het startpunt, werden we verwelkomd door Grauwe franjepoot, Watersnip en Sneeuwgorst. Deze soorten blijven echter achter als je ruigte ingaat. Dagen lopen door overweldigende landschappen, geërodeerde bergtoppen in onwaarschijnlijke kleurverlopen of juist onmetelijke vlaktes in zwart-wit. Dat ik op zo'n sneeuwvlakte op een vlindertje na, geen leven tegenkom kan ik begrijpen. Of dat er tijdens een volle dag in een zwart maanlandschap niets te zien is, is ook logisch. Het gemis is er pas als je van zo'n onwaarschijnlijk landschap terugkeert in een bijna lieflijk groene vallei en hier bij al dat water slechts 2 Goudplevieren je

ALPENSNEEUWHOEN

SNEUWGOR

GRAUWE FRANJEPOOT

gezelschap komen houden. Van bovenaf neerkijkend op dit frisse groen met een prachtig lijnenspel van riviervertakkingen, fantaseerde ik al over Roodkeel- en IJsduike. Maar niets van dit alles. Geen klaaglijk geloei van de IJsduike, geen mekkerende Watersnippen, geen gejedel van Regenwulpen. Een allesoverheersende stilte en alleen die twee Goudplevier. Heel mysterieus maar ook heel leeg. Natuurlijk was het niet overal zo. In sommige rivierdalen barstte het van de Noordse Stormvogels, Koperwieken en Watersnippen. Op andere plekken werden we ingehaald door Regenwulpen en Bonte Strandlopers of stuitten we middenop een gletsjer op een bijna onzichtbaar Alpen-sneeuwhoen. Gewoon genieten zonder meteen een dikke 'Birds of' in te duiken. Een ander voordeel van 'schaarste' is dat je met minder al tevreden bent. Zo waren 4 overvliegende Wilde zwanen in een oerlandschap, net als een vlak stukje gras aan een prachtig meertje met wat Kleine rietganzen al genoeg voor een volmaakt gelukkig gevoel. Toch bleef het me een beetje dwars zitten dat we in het binnenland grote stukken alleen waren. De leegte gold ook meer voor bepaalde soorten. Na bijna drie weken had ik toch ruim zestig soorten gezien maar de plek van de Giervalk was nog akelig leeg. Dit gevoel kende ik al want net als de meeste anderen maak ook ik van tevoren een verlanglijstje met enkele aansprekende soorten en dit wordt doorgaans niet volledig ingewilligd. In Bharatpur bijvoorbeeld liep ik de eerste dag licht gefrustreerd rond. Ik vond er pas rust nadat ik leerde dat Adjudanten (Maraboes) en Pelikanen in oktober niet aanwezig waren en ik m'n eerste Zwartnekoievaar gezien had. Zoiets gold ook voor hier. De Graspieper zou ik niet gemist hebben maar de reis was eigenlijk pas compleet met een IJslandse Giervalk. De drie weken waren bijna om, dit was de laatste dag van onze laatste trekking. Een tocht van vier dagen in het binnenland. Morgen nog een stukje naar de zandweg die 's-zomers de kortste verbinding vormt tussen Noord en Zuid om dan door de bus weer naar Reykjavik gebracht te worden. We zijn vanochtend bij twee prachtige gletsjers gestart. Langs een woest kolkende rivier onderin een diepe kloof lopen we een waterloze vlakte op. Dwergstruiken gaan over in een uitgestrekte mosvlakte. De kleur grijs verandert door een onderbreking van lavastructuren. De horizon wordt onderbroken door diverse tafelbergen waarop een subtiele lichtshow te

zien is. Zonnestrallen lijken in gevecht met de bewolking om een plekje op de berghelling. De wolken winnen en pakken zich samen tot een donker dreigende lucht. We gaan harder lopen en blijven zo urenlang de regengrens net voor. Koud is het wel. De wind is veranderd van een licht briesje vanochtend in een handenverlamme ijswind nu. We hebben het eigenlijk wel gehad. De 24 kilo op mijn rug en het wekenlange karige dieet eisen hun tol. Maar daar in de verte is een hut en ook onze kampeerplek. Het duurt toch nog twee en een half uur voor we er zijn. De vlakke is bedrieglijk. Als we dichterbij komen zien we ook weer iets anders dan Goudplevieren. Kleine jagers komen ons tegemoet, een Regenwulp vliegt op en Bonte strandlopers voor ons uit. Alles lijkt hier mooier. Niet in de laatste plaats doordat een flinke gletsjer aan de rand van het meer ons luwte biedt. Het is half elf 's-avonds, het licht op de gletsjer is fantastisch. Op het meer zitten enkele Wilde zwanen en we horen de ganzen. Onze kampeerplek is een bed van mos van het groenste groen. En als dan, na tien uur lopen, de rugzak eindelijk af mag komt ie daar aanvliegen. Mijn Giervalk, met trage vleugelslag vliegt de forse valk over. Slechts een silhouet. Maar wat een gemak, met de Zeearend en het Smelleken als andere opties hoef ik niet te twijfelen. En ik.., ik heb er weer een perfecte dag in IJsland op zitten.

IJsland

De voor- en nadelen van vogelleegte

PAPAGAARDUIKERS

LANDSCHAP BIJ LANDMANNALAUGAR

Wij spraken met ...

Wim Deeben

Naam> Wim Deeben Woonachtig> Veldhoven Leeftijd> 52 Lid sinds> 1992 Actief> als coördinator Huiszwaluwen Favoriete vogel> divers, van Staartmees tot Wespendif Mooiste natuurmoment> Gaaien op trek Hotspot> de gebieden de Patersgronden en Grootte Heide

Op 23 oktober 2006 spraken Mark Sloendregt en Wil de Veer met Wim Deeben.

Wim is echtgenoot van Toos en vader van Kitty (24 jaar). Als manager van een productiekeuken is hij werkzaam bij "De Meander" onderdeel van de SVVE de Archipel in Eindhoven. Wij spraken over prooi-onderzoek, zijn verencollectie en telpost De Patersgronden.

VANWAAR JE INTERESSE VOOR VOGELS EN WAAROM VWG DE KEMPEN?

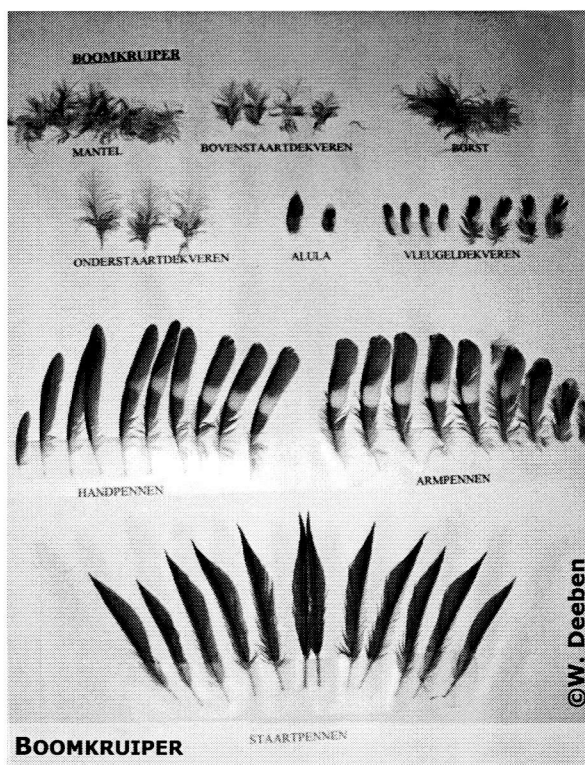
"Vogels hebben mij altijd wel bezig gehouden, ze hebben iets ongrijpbaars. Vogels laten mij op elk moment van de dag naar de lucht kijken en dat is weer het ongrijpbare aan vogels.

Als kind was ik al graag buiten. Mijn ouders werkten veel en ik moest de natuur veelal zelf ontdekken. Op latere leeftijd ben ik bij het IVN Veldhoven-Vessem gegaan. Het IVN heeft een eigen vogelwerkgroep maar daar kon ik mijn ei niet kwijt. Bij Vogelwerkgroep De Kempen vond ik meer diepgang op het gebied van vogels. Beide verenigingen zitten in hetzelfde gebouw en ik heb toen de overstap gemaakt naar Vogelwerkgroep De Kempen. Overigens ben ik nog steeds lid van het IVN".

OP 28 SEPTEMBER SPRAKEN WIJ MET JAN KOLSTERS. HIJ VERTELDE ONS OVER HET PROOI- EN ROOFVOGELONDERZOEK MIDDEN JAREN NEGENTIG OP DE BUIKHEIDE EN HET VELE WERK DAT JIJ ERIN STAK. WIL JE DAT PROOI-ONDERZOEK EENS NADER TOELICHTEN?

"Hoe dat tot stand is gekomen geeft ook weer antwoord op de vragen waarom en wanneer ik veren ben gaan verzamelen. In de tijd dat ik lid van het IVN was kwam ik al heel veel in de bossen en al wande-

lend ontdekte ik van alles. Ik kwam iets tegen waar ik bij bleef zitten om het te bestuderen en thuis zocht ik weer het een en ander op in boeken. In de huiskamer stond een glas waar ik de veren van mijn wandelingen in verzamelde. Jacques van Kessel en Albert Vrijaldenhoven vertelden mij dat ze bezig waren met roofvogelonderzoek. Zij hebben mij erbij betrokken en ik ben een aantal keren met hen op pad geweest. Op een dag vonden we eenzelfde veer zoals ik thuis ook in een glas had staan. Het bleek om een veer van een Havik te gaan. Ik ben mij toen gaan verdiepen in de rui van de Havik. De Haviken ruien elk jaar pennen en de kans bestaat dat je elk jaar een rui-pen van dezelfde positie in de vleugel vind. Ik

vond dat erg interessant en heb toen ook besloten om mij bij de roofvogelwerkgroep van Vogelwerkgroep De Kempen aan te sluiten. Het roofvogelonderzoek heeft tien jaar in beslag genomen.

Roofvogelonderzoek betekent veel perceelen af lopen. Neem bijvoorbeeld een perceel waar een Sperwer broedt, daar kun je in het broedseizoen veel prooien aantreffen. Dat is een hele bult veren en het leek ons interessant om te weten hoeveel en welke vogels ten prooi waren gevallen.

Ik heb allerlei veren mee naar huis genomen om ze daar te kunnen determineren. Daarbij heb ik veel opgezocht in boeken en ben ik ook te rade gegaan bij kenners zoals Jan Wouters, Tom Heijnen en Wil Beeren. Ik kon steeds meer veren op naam brengen en ben ze gaan bewaren in mappen. Staartveren, kopveren, vleugels, borstveren en rugveren werden allemaal keurig opgeplakt met de naam van de vogel erbij. Dat ik dat deed kreeg op een gegeven moment bekendheid en mensen kwamen bij mij dode vogels brengen. Als ik bijvoorbeeld van iemand een dode Roodborst kreeg waarvan ik zelf maar vier veertjes had dan plukte ik de hele vogel om alle veren te kunnen opplakken. En het oude dat ik had gooide ik weg. Ik heb zo van lieverlee een hele verzameling gekregen. Als we tijdens ons prooionderzoek naar bijvoorbeeld een Sperwer gingen zoeken dan nam ik de onbekende veertjes mee naar huis om uit te zoeken om welke vogel het ging.

We hebben toen veel prooien ingetekend en veren verzameld om te determineren.

De gevonden prooien dekten we toe met mos en bladeren. Bij een volgende ronde werden deze prooien niet opnieuw geteld en zagen we precies wat er in die tussenliggende periode was gebeurd. Roofvogels pakken vaak de soorten die het meeste voorkomen. In het geval van de Buikheide konden we diverse soorten noteren bijvoorbeeld: Roodborst, Vink en diverse verschillende mezen. Haviken pakken weer veel duiven. Een prooionderzoek is nooit volledig doordat minder dan 10% a 15% van de prooien gevonden wordt. Zo vonden wij ooit bij terugkomst na een week maar drie prooien, terwijl de oudervogels vier jongen moesten grootbren-

gen. En dat is onmogelijk. Blijkbaar worden prooien ook ergens anders of onderweg geplukt. Sperwers hebben een plukplaats op ongeveer dertig meter van het nest. Daarbij gebruiken ze vaak een puist als vaste plukplaats. Maar sommige Sperwers gebruiken van alles, waardoor de prooien veel moeilijker zijn terug te vinden. Bij de plukplaats vonden we vaak ook de rui-pennen van de Sperwer en daarvan was negentig procent afkomstig van het vrouwtje, want zij is het meest gebonden aan het nest. In tien jaar tijd heb ik zo veel veren gevonden dat het eigenlijk een verzameling is geworden. Al die veren in mijn verzameling gebruik ik weer als referentie".

HOE GROOT IS JOUW VERZAMELING?

Ik schat dat ik veren heb van 110 soorten, van Havik tot Goudhaantje en alles wat er tussen zit. Op mijn pad kom ik van alles tegen en van iedereen krijg ik wat. Zo heb ik met Pieter Wouters tijdens het zoeken naar braakballen van de Blauwe

Kiekendief eens op de Landschotse Heide een halve staart gevonden van deze soort.

IK HEB EEN PAAR VEREN MEEGENOMEN. HERKEN JE DEZE VEREN EN WAARAAN?

"Gaai, Groene Specht, Grote Bonte Specht, Sperwer, Houtsnip en dit veertje is denk ik ook van een Sperwer omdat het kleiner is dan van een Havik. Maar dat is moeilijk, het kan ook afkomstig zijn van de poot van een Buizerd. Om dat zeker te weten zou ik dit veertje moeten vergelijken met de veren van de hele vogel van Sperwer, Havik en Buizerd. Bij het determineren van veren let ik op kleur, vorm en grootte. Ik kijk naar de schacht, de binnenvlag en buitenvlag en ook van welk onderdeel de veer afkomstig is. Is het een veer van de staart, de rug of van de vleugel? Is het een armpen, een vleugeldekveer of onderdekveer, een handpen enz. Daar zitten allemaal verschillen in en dat

Bij prooionderzoek vind je zelden veren van de hele vogel bijeen. In het begin van ons onderzoek vonden we veel veren die ik dus niet op naam kon brengen en ik noteerde dan 'vogel spec'. Na enkele jaren van prooionderzoek kon ik bij het zien van een hoopje veren al gauw de naam van de soort noemen. Dan zag ik een Vink, een Koolmees, een Roodborst en dan weer iets vreemds. Van een onbekend hoopje nam ik eens de veren mee naar huis en het bleek een jonge Spreeuw te zijn".

TIJDENS DE VOGELTREK BEN JE VAAK OP DE PATERSGRONDEN TE VINDEN.

KUN JE DEZE PLEK EENS BESCHRIJVEN EN WAAROM IS DE PATERSGRONDEN ZO INTERESSANT VOOR VOGELTREK?

"De Patersgronden is een relatief jong gebied. Begin jaren negentig zijn deze voormalige landbouwgronden van de Achelse Kluis omgevormd tot nieuwe natuur.

MEANDERENDE TONGELREEP OP DE PATERSGRONDEN

kan ik zien aan de vorm. Maar bij 'groene' vogeltjes zoals Tjiftjaf of Fitis is het onmogelijk om aan de hand van een enkel veertje te zeggen om welke soort het gaat. Een Fitis heeft een afwijking in de vleugel: de P9, P8 en P7 (handpennen) zijn weer groter dan bij de Tjiftjaf. Met behulp van mijn verzameling kan ik met enkele veertjes een soort determineren.

De Tongelreep meandert weer en de begroeiing heeft alle kans gekregen. Zodoende heeft hier een mooie ontwikkeling aan de rand van de Groote Heide plaatsgevonden. Door de combinatie van het beekdal, de Patersgronden en de heide tref je daar een verscheidenheid van biotopen aan. Vorig jaar hebben we hier op de aanwezige distels een groep van zestig

Putters gezien.

De Patersgronden is gelegen ten zuidwesten van het omvangrijke bosgebied 'Leenderbos'. Omdat de vliegrichting van de najaarstrek vooral van noordoost naar zuidwest is gericht heeft dat ons doen besluiten om op de Patersgronden te gaan staan. Komend vanuit het bosgebied trekken de bosvogels over de Patersgronden".

WAT IS VOLGENS JOU BIJZONDER AAN DE VOGELTREK?

"De vogeltrek is een wereldwonder! Een vogeltje weet blijkbaar in een bepaalde tijd van het jaar dat het weg moet naar een verre en voor jonge vogels nog onbekende bestemming. Dat is weer het ongrijpbare aan vogels. Tijdens de vogeltrek neem ik ook de trek van Atalanta's waar en dan wordt de trek nóg mooier. De trek is onlosmakelijk verbonden met de noodzaak om te eten, te overleven dus. Een slecht eikeljaar of vroeg invallende koude

en sneeuw in het noorden van Europa kan een invasie van Gaaien teweeg brengen. Ook in een jaar waar veel jongen worden groot gebracht kan er voor de populatie een voedseltekort ontstaan waardoor een deel wegtrekt. De trek betekent overleven".

IS DE VOGELTREK VOORSPELBAAR?

"De vogeltrek is moeilijk voorspelbaar. Dit najaar verloopt uitzonderlijk warm en van bijvoorbeeld trek van Koperwieken heb ik tot op heden nog maar weinig waargenomen. Kruisbekken zijn er dit jaar ook weinig in vergelijking met vorig jaar. Blijkbaar zijn er in Scandinavië dus nog voldoende vruchten in het naaldhout. De jaarlijkse trek van zwaluwen, vinken en buizerds kan bijna op voorhand op een kalender worden geschreven. Als in oktober na een periode met regenachtig weer een droge dag volgt met wat zon, dan moet ik op de telpost staan want dan wordt de trefkans groter. Dan reken ik op een goede telling. Aanvoer vanuit het noorden is wel een voorwaarde voor goede trek. Regelmatig kijk ik dan ook op Internet wat er geteld wordt in Falsterbo (http://www.skof.se/fbo/index_e.html) en in het noorden en midden van ons land. Falsterbo is niet alleen bepalend want er is ook aanvoer uit Rusland, Polen en delen van Duistland maar een topdag van roofvogeltrek in Falsterbo geeft hier twee á drie dagen later wel een reactie. Over ons land en ook in de Kempen lopen trekbanen. De goede resultaten van de telposten in de regio, zoals op Internet (<http://www.trektellen.nl/>) zijn te raadplegen, laten dat duidelijk zien. In de Kempen lopen de trekbanen voor roofvogels links (oostelijk) en rechts (westelijk) om Eindhoven heen".

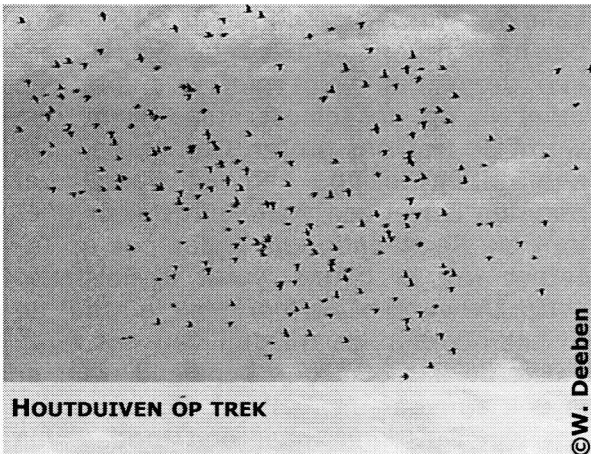
IK LAS OP DE WEBSITE "WWW.TREKTELLEN.NL" DAT JE GISTEREN, 22 OKTOBER, MET NOG TWEE ANDERE VOGELAARS OP DE TELPOST 2.654 EXEMPLAREN EN 26 SOORTEN HEBT GETELD WAARONDER 14 SPERWERS, 26 BUIZERDS, 759 HOUTDUIVEN, 6 ROEKEN EN - VETGEDRUKT - 10 BARMSIJSEN. WAS DAT EEN GOEDE DAG?

"Redelijk, een week eerder telden we 10.000 exemplaren. Weer een week eerder telden we bijvoorbeeld 6.400 Vinken. En vorig jaar telden we 23.000 Houtduiven op één dag. Het is voor mij al een goede dag als ik er kan zijn. Bij een strak blauwe lucht en noordoostenwind zitten de vogels vaak hoog. Het gaat dan snel en bijna onwaarneembaar aan ons voorbij. Een dag met veel vogeltrek hoeft dus niet automatisch te betekenen dat er ook

veel wordt geteld.

Ik tel de vogels die over mijn hoofd vliegen en langs mij komen, en doorgaan. Van Koolmezen weten we dat ze trekken, alleen we weten ook dat er hier veel Koolmezen overwinteren. Dus een groepje Koolmezen dat in het najaar van het ene bosje naar het andere meer zuidelijk gelegen bosje vliegt wordt niet geteld”.

HOUTDUIVEN OP TREK

©W. Deeben

SOMMIGE VOGELAARS ZIJN BIJVOORBEELD ERG OP ZOEK NAAR BIJZONDERE SOORTEN OF SPECIALE MOMENTEN. HOE KIJK JIJ NAAR VOGELS?

Ik geniet het meest van het gewone spul. De trek van bijvoorbeeld Vinken, Houtduiven, Zanglijsters, Veldleeuweriken en Boerenzwaluwen spreekt mij aan. Als ik op de Patersgronden een keer een Roodkeelpieper waarneem dan ga ik daar echt niet van op mijn kop staan. Ik zie liever veel van het gewone dan één zeldzaamheid want dat zegt niets. Het is leuk om te zien en ik maak er natuurlijk melding van. Als ik bijvoorbeeld Kraanvogels of een Rode Wouw zie dan noteer ik het tijdstip van de waarneming, zodat andere telposten bij een vergelijkbare waarneming kunnen vaststellen of het al dan niet om dezelfde vogel gaat.

JE BENT OOK COÖRDINATOR VAN ONZE VOGELWERK GROEP VOOR DE JAARLIJKE HUISZWALUWINVENTARISATIES IN DE KEMPEN. IN EEN PERIODE VAN DRIEËNTWINTIG JAAR INVENTARISEREN IN DE KEMPEN IS EEN DUIDELIJKE AFNAME VAN DE POPULATIE TE ZIEN. WAT IS VOLGENS JOU HIERVAN DE REDEN?

Ik denk dat verdroging in onze regio een belangrijke oorzaak is van de achteruit-

gang van de Huiszwaluw. De Huiszwaluw kan daardoor moeilijk aan nestmateriaal, leem, komen. Daarbij is het landschap in het buitengebied ingrijpend veranderd. Er is veel nieuwbouw op plaatsen waar de Huiszwaluw voorheen gebroed heeft. En er zijn ook te weinig natte gedeelten in weilanden te vinden. Drinkplaatsen van koeien en ondiepe sloten met water zijn verdwenen. Op plekken waar ik Huiszwaluwen tel zijn de mensen blij dat ze er broeden. In Veldhoven is als gevolg van een verbouwing aan het huis de kolonie verdwenen en de Huiszwaluwen broeden nu op andere plekken in het buitengebied. Het eindresultaat van de jaarlijkse huiszwaluwinventarisatie in de Kempen wordt nadelig beïnvloed door de telintensiteit. Over een periode van drieëntwintig jaar ontstaat een onvolledig beeld doordat er niet vlakdekkend en regelmatig wordt geteld. Ik vind dat jammer en heb liever dat er elk jaar in elk dorp wordt geteld. Volgens mijn overtuiging broeden in de Kempen meer Huiszwaluwen, maar het is op deze manier moeilijk om een trend te kunnen vast stellen.

KUNNEN EN DIENEN WIJ ALS VOGELWERK GROEP DEZE SOORT ZONODIG TE HELPEN?

Op de bestemming en infrastructuur van een gebouw of het buitengebied kunnen wij als vereniging weinig invloed uitoefenen. Als we iets voor deze soort willen doen dan moeten we de mensen individueel benaderen en de voordelen van broedende Huiszwaluwen aanreiken. Bij overlast van poep kunnen we zonodig een mestplankje bevestigen. Het kunstnestenproject in Geldrop is een alternatief maar hoe groot is de drang om niet zelf een nest te maken?

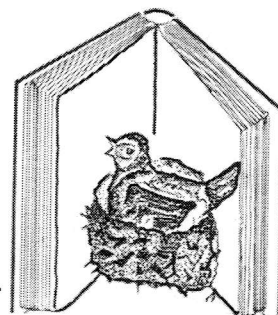
Wij danken Wim Deeben voor zijn openhartig gesprek. Met "Wij spraken met..." is een oude rubriek nieuw leven ingeblazen. Leden spreken in deze rubriek over hun persoonlijke drijfveren, achtergronden en passie van het vogels kijken. In een volgende uitgave komt Wil Beeren aan het woord.

Mark Sloendregt
en Wil de Veer.

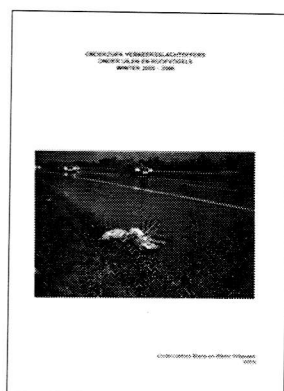

Leesvoer

met o.a. inventarisatierapporten van leden*

©M. Sloendregt

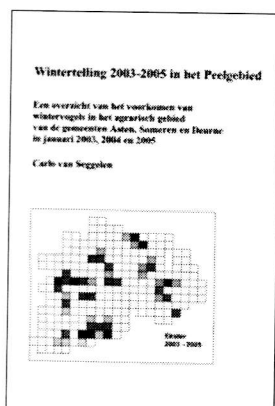
2006

◀ **Witteveen, W. en M. (2006):** *Verkeersslachtoffers onder roofvogels en uilen in Noord-Brabant in januari - maart 2006.*

Uitgave Werkgroep Roofvogels Nederland

Tussen januari en maart 2006 zijn langs een aantal snelwegen in Brabant verkeersslachtoffers geteld. De totaal getelde lengte bedroeg 790 km. Het tellen gebeurde uit een rijdende auto, met gewone snelheid.

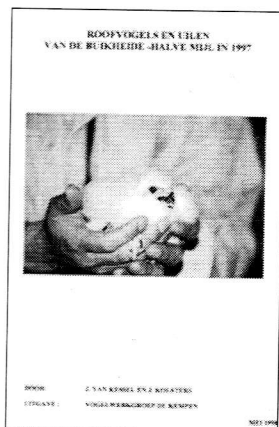
Gevonden werden; Buizerd 12 exemplaren, Bosuil 4 exemplaren, Ransuil en Kerkuil ieder 1 exemplaar. Geen van de gevonden vogels was geïnd. Daarnaast zijn ook nog een aantal andere vogels/zoogdieren gevonden; Blauwe Reiger 2, Wilde eend 2, Patrijs 1, Fazant 3, Meerkoet 1, Postduif 1, Houtduif 11, Zwarte Kraai 2, Konijn 4 en bunzing 1.

2005

Seggelen, C. v. (2005) *Wintertelling 2003 - 2005 in het Peelgebied.* Uitgave VWG De Peel

Overzicht van het voorkomen van wintervogels in het agrarische gebied van de gemeente Asten, Someren en Deurne in januari 2003 t/m 2005. Jaarlijks wordt 15900 ha geteld, in principe op de eerste zondag van januari. De telsoorten en achtergrond zijn dezelfde als bij onze eigen wintertelling. Enkele resultaten; De Roek, Ekster, Kokmeeuw zijn sterk achteruit gegaan sinds 1982. De Zwarte Kraai laat een lichte toename zien. De stormmeeuw laat een duidelijke toename zien. Patrijs en Kievit fluctueren sterk onder invloed van de weersomstandigheden. Buizerd sterke toename, maar de laatste twee jaren lijkt de soort weer af te nemen. De andere soorten laten vaak een toe- of afname zien door soortspecifieke oorzaken.

1998

Kessel, J. van en Kolsters, J. (1998) *Roofvogels en uilen van de Buikheide -Halve mijl in 1997.* Uitgave VWG De Kempen

In navolging van het roofvogelonderzoek van 1995 en 1996 is het bosgebied de Buikheide in 1997 opnieuw onderzocht. Middels een reeks van inventarisaties wordt inzicht verkregen op de roofvogelstand in een min of meer typerend, middelgroot bosgebied in de Kempen. Per soort is getracht om niet alleen alle waarnemingen te verzamelen maar ook zoveel mogelijk nesten op te sporen. Op de eerste plaats om broedbiologische gegevens te verzamelen en op de tweede plaats om de verschillende waarnemingen die gedaan worden af te zetten tegen de werkelijke nestplaats. Verder is ook in 1997 weer intensief naar prooien gezocht, waarbij de aangelegde verencollectie inmiddels acceptabele vormen begint aan te nemen en steeds vaker kan worden gebruikt voor determinatie.

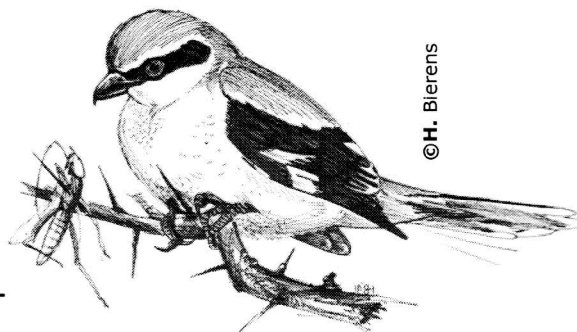
***INVENTARISATIERAPPORTEN VAN LEDEN ZIJN TE LEEN UIT HET ARCHIEF VAN VWG DE KEMPEN.**

OOK TE LEEN ZIJN OUDE JAARGANGEN VAN DE BLAUWE KLAUWIER. DE LIJST VAN PUBLICATIES IN LEESVOER IS SLECHTS EEN BEPERKTE SELECTIE UIT O.A. INVENTARISATIERAPPORTEN VAN LEDEN.

Activiteitenagenda

Januari - April*

©H. Bierens

INVENTARISATIE STEENUILEN

Van 15 februari tot en met maart

Onder leiding van de VWG De Kempen zal een inventarisatie worden gedaan naar territoria van de Steenuil in de Kempen. De inventarisatie zal worden uitgevoerd met behulp van geluidsnabootsing en met medewerking van diverse vrijwilligers. De gegevens zullen worden gebruikt door de VWG De Kempen en Brabants Landschap.

Info: Wil de Veer (06-55988238)

NESTKASTCONTROLE KONINGSHOF

Zaterdag 3 maart

De ongeveer 100 nestkasten worden weer schoongemaakt voor het nieuwe broedseizoen en oude kastjes vervangen. In mei en juni vinden de controles plaats.

Misschien broedt de Bosuil weer.

Info: Jan Wouters

Aanvang: 9.00 uur Koningshof in Veldhoven

IN HET KORT

INVENTARISATIE OVERWINTERENDE KLAPEKSTERS EN BLAUWE KIEKENDIEVEN IN DE KEMPEN

Januari - 15 februari

Info: Rob Aarts

VOGELTREKTELLINGEN PATERSGRONDEN EN LANDSCHOTSE HEIDE

Info: Wim Deeben (Patersgronden) en Lex Peeters (Landschotse Heide)

SLAAPPLAATSTELLING GROTE ZILVERREIGERS

17 februari. Info: Robert Kastelijn

SLAAPPLAATSTELLING BLAUWE KIEKENDIEVEN OP DE CARTIERHEIDE

Elke zaterdag na de ledenbijeenkomst. Info: Dirk van Dingenen

BEKENTELLING

10 en 11 maart 2007

Info: Ben Jacobs

CONTROLE VAN BOSUILNESTKASTEN IN REUSEL

(Begin) maart. Info: Pieter Wouters

SLUITINGSDATUM KOPIJ BLAUWE KLAUWIER IS 15 MAART.

DE BLAUWE KLAUWIER JAARGANG 33, NR.2 - APRIL 2007

MET O.A. NESTKASTENVERSLAG KONINGSHOF 2006, EN BOSUILNESTKASTEN IN REUSEL.

* WIJZIGINGEN VOORBEHOUDEN, LAATSTE NIEUWS WORDT VERMELD IN DE MAANDELIJKSE CONVO.

Wist u dat...

Piet van Happen

©E. van Asseldonk

Er vorig jaar bij de Vogelwerkgroep een vraag binnenkwam voor informatie over een roofvogeldemonstratie.

Deze aanvraag kwam van een wijkvereniging uit Eindhoven

Onze Bio. sec. Pieter deze aanvraag zeer geargumenteed heeft beantwoord.

Met als resultaat: géén roofvogeldemonstratie,
maar iets geheel anders op natuurgebied.

Ik denk dat ik namens alle VWG- leden kan zeggen: Pieter hartstikke bedankt!

Er al genoeg Pipo's rondlopen met een legale of illegale roofvogel op de arm.

Zij dan met een blik in de ogen willen zeggen:

Kijk mij eens mensen is het niet geweldig!

Zij voor mij klootzakken zijn, met dank aan Veerman.

We met het weer op de klapekstertelling veel geluk hebben gehad.

Dit de achttiende telling op rij was.

Het resultaat was dat we 7 exemplaren hebben geteld

Ook dit jaar er weer een zeer goede deelname was n.l.: 27 personen.

Jap Smits dit jaar niet aanwezig was wegens vakantie. Maar voor goede vervangers had gezorgd in de personen van Piet Zegers en Sjaak Smits

Ik bij deze Staatsbosbeheer en onze leden die mee gedaan hebben bedanken voor de medewerking.

We volgend jaar hoogst waarschijnlijk in het nieuwe gebouw de erwtensoep kunnen eten.

De Blauwe Klauwier steeds mooier word, ik bedoel niet de Klapekster maar ons magazine.

Pieter zitting heeft genomen in de V.I.B. (Vogel Initiatief Brabant).

Pieter nu drie bestuursfuncties heeft en wel: VWG De Kempen, V.I.B. en W.R.N.- afdeling Brabant.

Wij zo als vogelwerkgroep goed de vinger aan de pols houden.

Ik bij dezen iedereen een goed en gezond 2007 toewens!

PS: is het in januari 15 graden boven nul, zijn de natuurijsschaatsers de lul.

houdoe Piet

VOGELOPVANG EN VOGELBESCHERMING IN DE KEMPEN

Vogelrevalidatiecentrum 'Second Chance'.

Kees van Limpt
Vloeiend 17
5094 CK Lage Mierde
Tel.: 013-5091846

Vogelasiel Eindhoven

Antoon de Kleyn
Eikenstraat 49
5651 CM Eindhoven
Tel.: 040-2526897

Melding roofvogelvervolging

Vogelasiel Someren e.o.
Tel.: 0493-493564 of mobiel: 06-21975875

Dierenambulance voor Eindhoven e.o. Tel.: 040-2523188

BESTUURSLEDEN VWG DE KEMPEN

Voorzitter

Jan Kolsters
Van Nuenenstraat 96
5503 CL Veldhoven
Tel.: 040-2538248

Secretaris

Hetty Fokkens-Norde
Kermisberg 6
5508 DW Veldhoven
Tel.: 040-2543077

Penningmeester

Piet van der Krieken
Molenpad 6
5524 BD Steensel
Tel.: 0497-512414

Biologisch secretaris

Pieter Wouters
Lensheuvel 37
5541 BA Reusel
Tel.: 0497-643049

Algemene leden

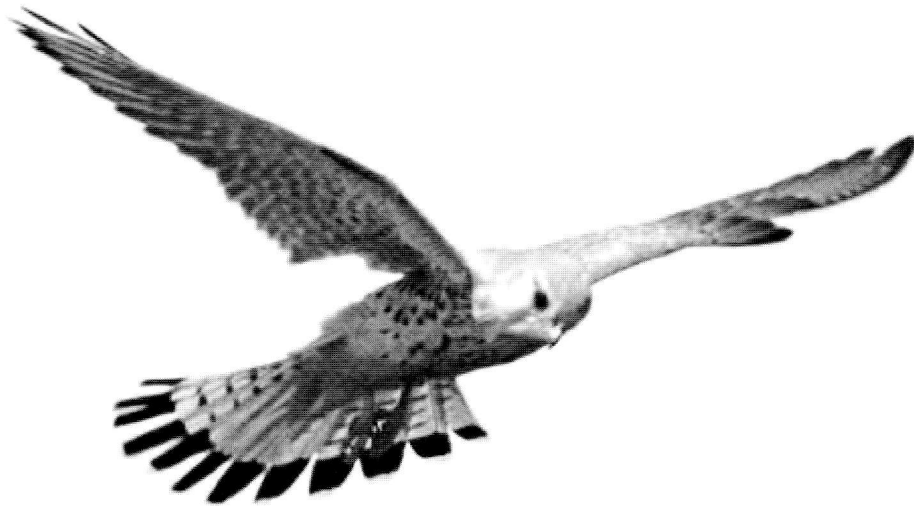
Jacques van Kessel
Evestraat 18
5503 XN Veldhoven
Tel.: 040-2531211

Algemene leden

Alfonso Gil
Eijerven 24
5646 JL Eindhoven
Tel.: 040-2425404

Opvang nieuwe leden

Ben Jacobs
De Bleker 41
5506 BB Veldhoven
Tel.: 040-2534735

Vogelwerkgroep De kempen

Vogelwerkgroep De kempen beoogt bezig te zijn met vogelstudie in de Kempen, teneinde de kennis over de in het wild levende vogels te vergroten en een bijdrage te leveren aan de bescherming van deze vogels in hun milieu. Hiernaast is ruimte voor andere activiteiten zoals: natuurstudie in ruimere zin; voorlichting; educatie; en beheerswerkzaamheden.

Secretariaat/Postadres

Vogelwerkgroep De Kempen
Postbus 386
5500 AJ Veldhoven

E-mail

vwgkempen@hetnet.nl

Homepage

www.homepages.hetnet.nl/~vwgdekempen

Lidmaatschap

Het lidmaatschap kan men verkrijgen door zich te wenden tot het secretariaat van Vogelwerkgroep De kempen.

De contributie bedraagt €30,- per jaar.

Gezinsleden betalen €15,-.

Studenten en 65-plussers betalen €25,-.

Donateurs

Donateurs die de Vogelwerkgroep willen steunen zijn van harte welkom.

Bij een donatie van €15,- of meer, krijgt men het verenigingsblad een jaar lang toegezonden. Betaling van contributie of donatie kan geschieden door storting op girorekening 5859111 ten name van Vogelwerkgroep De Kempen, onder vermelding van 'contributie' of 'donatie'.

Inhoud

- 2 **Vogelvaria**
- 6 **Nestkastenverslag Golfbaan Welschap**
Wil de Veer
- 12 **Onderzoek naar Wespddieven in de Kempen 2006**
Jacques van Kessel en Pieter Wouters
- 20 **De Huiszwaluw (*Delichon urbica*) in de Kempen in 2006**
Wim Deeben
- 27 **Tussen Vecht en Eem**
Harold Bierens
- 32 **IJsland, de voor- en nadelen van vogelleegte**
Harold Bierens
- 36 **Wij spraken met ...**
Wim Deeben
- 41 **Leesvoer**
- 42 **Activiteitenagenda januari - april**
- 43 **Wist u dat ...**
Piet van Happen

Vogelwerkgroep De Kempen is opgericht in 1974 en houdt zich bezig met het bestuderen van de vogels die in het wild in de Kempen (Zuidoost Brabant) voorkomen. Van een klein groepje bevriende vogelaars groeide de werkgroep uit tot een veelzijdige en actieve organisatie van ongeveer 80 leden. De Klapekster (streeknaam 'Blauwe Klauwier') dient als logo.

